

# KUOPIO

**Tilinpäätös 2024**

**Kasvun ja oppimisen palvelualue**

## Sisällys

|                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----|
| Kasvun ja oppimisen palvelualue .....                                      | 3  |
| Varhaiskasvatuspalvelut .....                                              | 6  |
| Perusopetus ja nuorisopalvelut .....                                       | 22 |
| Lukiopalvelut ja toisen asteen yhteistyö .....                             | 35 |
| Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta .....               | 46 |
| HTV- ja sairauspoissaoloseuranta kasvun ja oppimisen palvelualueella ..... | 50 |
| Käyttötalousosan toteutuminen .....                                        | 51 |
| Koulukohtaiset kustannukset 2024 euroa/ oppilas .....                      | 52 |
| Diagrammit .....                                                           | 54 |

## Kasvun ja oppimisen palvelualue

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkangas

### Toiminta

Keväällä 2024 varhaiskasvatusyksiköitä jouduttiin yhdistelemään ja sulkemaan poliittisten lakkojen takia. Myös esiopetus keskeytyi lakkopäivinä ja lautakunnan päätöksellä päivät korvattiin kesäkuun alussa. Syksyllä toiminta on jatkunut normaalisti ilman uusia lakkoja.

Keväällä 2024 on lukioista valmistuneet ensimmäiset oppivelvollisuus uudistuksen jälkeen aloittaneet ylioppilaat. Vuoden lopussa on tehty myös ensimmäiset maksuttomuuden pidennyspäätökset 20 vuotta täyttäneille opiskelijoille.

Henkilöstön rekrytoinneissa huolta aiheuttaa niin sijaisten kuin pätevän henkilöstön heikko saatavuus. Erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien saatavuudessa on ongelmia. Myös perusopetuksessa on haasteita saada henkilöstöä maaseutualueille ja huoli opetuksen laadun ja oppilaiden yhtäläisten oikeuksien toteutumisesta. Yhteistyötä on tiivistetty mm. Itä-Suomen yliopiston kanssa erilaisten koulutuspolkujen kehittämiseksi varhaiskasvatuksen kandi- ja maisterikoulutuksiin.

Valtuuston keväällä 2024 hyväksymiä talouden tasapainotusohjelman toimenpiteitä on jo viety syksyn aikana käytäntöön. Perusopetuksessa ja lukiopalveluissa uusiin hankkeisiin ei ole lähdetty.

Syksyllä 2024 aloitettiin 3+1 mallin pilotointi yhdeksässä päiväkodissa. Pilotissa osaan lapsiryhmistä on lisätty lastenhoitaja neljänneksi kasvatusvastuulliseksi työntekijäksi. Pilotin tavoitteena on selvittää, millaisia vaikutuksia pilotilla on lasten tuen toteutumiseen, suunnitteluajan (SAK) toteutumiseen, henkilöstön poissaoloihin, henkilöstön työhyvinvointiin, sijaiskuluihin ja työvuorosuunnitteluun.

Sairaalaopetuksen konsultoitujen erityisopettajien toiminta vakiintui kouluilla. Laaja alueellinen perusopetuksen henkilöstön kehittämisen toimintamallin uudistamishanke sai kattavan rahoituksen. Syksyllä aloitettuun englanninkieliseen opetukseen tuli vain kaksi oppilasta, minkä vuoksi toiminta lopetettiin. Opiskeluhoito sai Wilman käyttöön ja huoltajat pystyvät antamaan laajemmat Wilma oikeudet opiskeluhoiton henkilöstölle.

Etsivän nuorisotyön valtionrahoituksesta väheni, joka vaikeuttaa etsivän nuorisotyön järjestämistä jatkossa. Koulunuorisotyön laajentamiseen ja kehittämiseen ei saatu avustusta, joten tämän toimintamuodon kehittäminen myös hankaloitui.

Kuopiossa toimii kuusi päivälukiota ja aikuislukio. Päivälukioissa toimii yleislinjojen lisäksi valtakunnallisen erityistehtävän (IB, musiikki, tanssi ja urheilu) sekä painotuksen (ilmaisutaito ja bisnes) linjat. Aikuislukiossa toimii aikuisten iltalinjan lisäksi TUVA-koulutus ja aikuislukio toteuttaa myös kaksoistutkintoa yhdessä Savon ammattiopiston kanssa. TUVA-koulutuksen paikkoja on 80 ja se on ollut täysi. Kaksoistutkinnossa Savilahteen annettavan opetuksen toimintamalli on saavuttanut myös kolmannen vuosikurssin opetuksen. Ammattiopiston kanssa tehdään myös tiivistä yhteistyötä TUVA-koulutuksen kehittämisessä.

Von Wrightin varhaiskasvatuspaikkapula varten hankittiin vuokratilat, jotka otettiin käyttöön syksyllä. Sinikellon uusi päiväkotitoiminta valmistui vuoden 2024 lopussa. Jynkän ja Pyörön päiväkotien rakentaminen on käynnissä. Pirtin koulun uudisrakennuksen rakentaminen aloitettiin kesällä 2024 ja Minna Canthin koulun uudisrakennuksen rakentamisen tarjouskilpailu toteutettiin syksyllä 2024.

Valtuuston osana talouden tasapainotusohjelmaa edellyttämä koko palveluverkostoa koskeva verkostosuunnittelu aloitettiin yhteistyössä lähikuntien kanssa.

## Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Kasvun ja oppimisen palvelualueen toimintakatteen toteutuma oli 99,5 %, alitusta tuli 1,3 milj. euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 117,8 %, ylitystä tuli 2,2 milj. euroa. Toimintatuottoihin tehtiin perusopetuksen hankerahoitukseen -0,9 milj. euron määrärahan muutos syksyllä 2024. Myynti- ja maksutuotot paranivat talousarvioon nähden ennakoitua paremmilla tuotoilla perusopetuksen kotikuntakorvauslaskutuksesta muille kunnille, loma-ajan hoidon laskutuksesta hyvinvointialueelle ja lukiopalveluiden kaksoistutkintolaisten laskutuksesta. Hanketoimintaa oli ennakoitua enemmän varhaiskasvatuksessa 0,9 milj. euroa ja lukiopalveluissa 0,7 milj. euroa. Vaikka perusopetuksen hanketoiminnan tuottoihin tehtiin määrärahan lisäys, hankerahoitus oli -0,3 milj. euroa vähemmän. Kelan maksamaa työterveyshuollon korvaus pysyi lähes viime vuoden tasolla, vaikka työterveyskulut kasvoivat palvelualueella lähes 15 %.

Toimintakulujen toteuma oli 100,3 %, ylitystä tuli 0,3 milj. euroa. Henkilöstökulut jäivät talousarvion alle 0,2 milj. euroa. Varhaiskasvatuksen henkilöstökuluihin tehtiin syksyllä 2,9 milj. euron määrärahan muutos, sillä varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä kasvoi vuonna 2023 ennakoitua enemmän, jolloin vuoden 2024 talousarviopohjasta jäi puuttumaan ko summa. Varhaiskasvatuksessa syksyllä aloitettu pilottikokeilu ja tarkempi avustajaresurssin jako pienensi henkilöstökuluja 0,4 milj. eurolla. Myös perusopetuksessa henkilöstökustannukset jäivät talousarviosta 0,9 milj. euroa, sillä hanketoimintaa on vähennetty, sairauspoissaoloja on ollut vähemmän ja avustajapalveluita siirtyi perusopetukselta varhaiskasvatukselle. Sen sijaan lukiopalveluissa henkilöstökulut ylittyivät -1,0 milj. eurolla, sillä hanketoiminnan määrä pysyi korkeana.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteliin tehtiin indeksikorotus elokuussa 2024. 0,6 milj. euron kustannuksen nousua kompensoitiin Kelan maksaman kotihoidon tuen vähentymisestä säästyneellä kululla. Kotihoidon tuki on nyt vähentynyt useamman vuoden ajan.

Palveluostoissa muita palvelualueetasoisia ylityksiä tuli valtion kotikuntakorvauskuluissa 0,3 milj. euroa, kuljetuspalveluista 0,2 milj. euroa ja ateriapalveluista 0,4 milj. euroa. Työterveyskulut kasvoivat viime vuodesta 0,3 milj. euroa. Ict-kustannukset pienenivät 1,0 milj. euroa talousarvioon verrattuna.

Kalustoinvestointimäärärahan käyttö vuonna 2024 oli -1 2 milj. euroa, toteutuma talousarvioon (-2,8 milj. euroa) nähden 42 %. Koneiden ja kalusteiden toteuma oli 77 % ja tietokone- ja viestintälaitteiden toteuma 17 %. Suurimmat hankinnat kohdistuivat uuden Sinikellon päiväkodin, Lainesairaalan sairaalakoulun sekä von Wrightin lisärakennuksen kalustamiseen ja varustamiseen sekä kasvun ja oppimisen yksiköiden välttämättömiin koneiden ja kaluston sekä tietokoneiden ja AV- välineiden uusimiseen.

Kaupungin tekemät äkkijarrutustoimet vuoden 2024 aikana toteutettiin pääasiassa kasvun ja oppimisen palvelualueen osalta juuri tietokone- ja viestintälaitteiden investoinneista. Toimenpide vain siirtää hankintoja tuleville vuosille.

Kasvun ja oppimisen palvelualueella oli käynnissä vuoden 2024 aikana yhteensä n. 80 hanketta, joista avustuksia kirjautui tuloksi 4,8 milj. euroa. Avustuksia siirrettiin 1,4 milj. euroa käytettäväksi vuodelle 2025.

## Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

### 1. Päivitetyn hankintaohjeistuksen noudattamisen seuranta ja valvonta

- Hankintaohjetta käydään läpi tarpeen mukaan ja kustannuksia seurataan yhdessä esihenkilöiden kanssa.
- Hankintaohjeistus käyty läpi ja kehitetty prosessia.

### 2. Päivitettyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta

- Riskien kartoitusta kehitetään jatkuvana prosessina. Tunnistettuja riskejä pyritään minimoimaan.
- Ohjeistuksia on käyty läpi eri toimijoiden kanssa.

### 3. Henkilöstön saatavuus ja sijaisketjut

- Kelpoisen henkilöstön saatavuudessa on ongelmia. Pyritään kehittämään rekrytointimenetelmiä ja välttämään sijaisketjutusten syntymistä.
- Henkilöstön saatavuus maaseutualueille on heikkoa. Henkilöstö ei tahdo pysyä pienissä yksiköissä, joissa vastuu jää harvojen käsiin, eikä vastuisiin ole kollegaa. Vailla kelpoisuutta oleva ja tiuhaan vaihtuva henkilöstö heikentää opetuksen laatua, oppilaan kouluun kiinnittymistä, oppimistuloksia ja mahdollisuuksia jatko-opinnoissa

| Kasvun ja oppimisen palvelualue<br>1 000 € | Alkuperäinen<br>talousarvio | Talousarvio-<br>muutokset | Talousarvio<br>yhteensä | Toteuma         | Poikkeama     | Tot-%          |
|--------------------------------------------|-----------------------------|---------------------------|-------------------------|-----------------|---------------|----------------|
| <b>Myyntituotot</b>                        | 3 162                       | -1                        | 3 161                   | 3 626           | 465           | 114,7 %        |
| <b>Maksutuotot</b>                         | 3 886                       | -5                        | 3 881                   | 4 221           | 340           | 108,8 %        |
| <b>Tuet ja avustukset</b>                  | 5 530                       | -886                      | 4 644                   | 5 947           | 1 303         | 128,0 %        |
| <b>Muut toimintatuotot</b>                 | 447                         | -8                        | 439                     | 490             | 51            | 111,6 %        |
| Vuokratuotot                               | 379                         | -9                        | 370                     | 347             | -23           | 93,9 %         |
| Muut tuotot                                | 68                          | 1                         | 69                      | 142             | 73            | 206,5 %        |
| <b>TOIMINTATUOTOT</b>                      | <b>13 025</b>               | <b>-900</b>               | <b>12 125</b>           | <b>14 284</b>   | <b>2 159</b>  | <b>117,8 %</b> |
| Palkat ja palkkiot                         | -111 561                    | -3 401                    | -114 962                | -114 738        | 225           | 99,8 %         |
| Henkilösivukulut                           |                             |                           |                         |                 |               |                |
| Eläkekulut                                 | -24 047                     | -437                      | -24 484                 | -24 766         | -283          | 101,2 %        |
| Muut henkilösivukulut                      | -3 446                      | -126                      | -3 572                  | -3 316          | 256           | 92,8 %         |
| <b>Henkilöstökulut</b>                     | <b>-139 054</b>             | <b>-3 964</b>             | <b>-143 018</b>         | <b>-142 820</b> | <b>198</b>    | <b>99,9 %</b>  |
| <b>Palvelujen ostot</b>                    | <b>-49 176</b>              | <b>-35</b>                | <b>-49 211</b>          | <b>-51 454</b>  | <b>-2 243</b> | <b>104,6 %</b> |
| <b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>       | <b>-4 453</b>               | <b>-32</b>                | <b>-4 485</b>           | <b>-3 923</b>   | <b>562</b>    | <b>87,5 %</b>  |
| <b>Avustukset</b>                          | <b>-4 362</b>               | <b>30</b>                 | <b>-4 332</b>           | <b>-3 771</b>   | <b>561</b>    | <b>87,0 %</b>  |
| <b>Muut toimintakulut</b>                  | <b>-60 665</b>              | <b>31</b>                 | <b>-60 634</b>          | <b>-60 545</b>  | <b>89</b>     | <b>99,9 %</b>  |
| Vuokrakulut                                | -60 500                     |                           | -60 500                 | -60 306         | 194           | 99,7 %         |
| Muut kulut                                 | -165                        |                           | -165                    | -239            | -74           | 144,8 %        |
| <b>TOIMINTAKULUT</b>                       | <b>-257 709</b>             | <b>-3 970</b>             | <b>-261 679</b>         | <b>-262 512</b> | <b>-833</b>   | <b>100,3 %</b> |
| <b>TOIMINTAKATE</b>                        | <b>-244 684</b>             | <b>-4 870</b>             | <b>-249 554</b>         | <b>-248 229</b> | <b>1 326</b>  | <b>99,5 %</b>  |

## Varhaiskasvatuspalvelut

Kasvatusjohtaja Marika Savukoski

### Toiminta

Keväällä 2024 varhaiskasvatussyksiköitä jouduttiin yhdistelemään ja sulkemaan poliittisten lakkojen takia. Myös esiopetus keskeytyi lakkopäivinä ja lautakunnan päätöksellä päivät korvattiin kesäkuun alussa. Syksyllä toiminta on jatkunut normaalisti ilman uusia lakkoja.

Varhaiskasvatuksessa henkilöstön sairauspoissaolot laskivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Sen sijaan huolta aiheuttaa niin sijaisten kuin pätevän henkilöstön heikko saatavuus rekrytoinneissa. Erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien ja sosionomien saatavuudessa on ongelmia. Yhteistyötä on tiivistetty mm. Itä-Suomen yliopiston kanssa erilaisten koulutuspolkujen kehittämiseksi varhaiskasvatuksen kandi- ja maisterikoulutuksiin. Henkilöstörakenteen muutosta vuoteen 2030 on tehty muuttamalla avoimeksi tulleet lastenhoitajan tehtävät joko varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin tehtäviksi.

Valtuuston keväällä 2024 hyväksymiä talouden tasapainotusohjelman toimenpiteitä on jo viety syksyn aikana käytäntöön. Näitä toimenpiteitä varhaiskasvatuksessa ovat olleet yksityisen varhaiskasvatuksen erityisopettajapalvelujen lakkauttaminen, avoimen varhaiskasvatustoiminnan supistaminen, käyttöasteen nostaminen, kieli- ja kulttuurikoordinoinnin uudelleen järjestäminen sekä varhaiskasvatuksen hallinnon tehostaminen yksiköiden hallinnollisten yhdistämisten kautta. Lisäksi on luovuttu aluevastaavamallista ja siirrytty keskittyä palveluohjaukseen ja aluetiimeihin 1.8.2024 alkaen.

Syksyllä 2024 aloitettiin 3+1 mallin pilotointi yhdeksässä päiväkodissa. Pilotissa osaan lapsiryhmistä on lisätty lastenhoitaja neljänneksi kasvatusvastuulliseksi työntekijäksi. Pilotin tavoitteena on selvittää, millaisia vaikutuksia pilotilla on lasten tuen toteutumiseen, suunnitteluajan (SAK) toteutumiseen, henkilöstön poissaoloihin, henkilöstön työhyvinvointiin, sijaiskuluihin ja työvuorosuunnitteluun.

Varhaiskasvatuspalveluiden kysyntä vaihtelee alueittain. Suurin pula varhaiskasvatuspaikoista on ollut eteläisessä Kuopiossa, erityisesti Hiltulanlahden alueella. Von Wrightin varhaiskasvatuspaikkapulaa varten hankittiin vuokratilat, jotka otettiin käyttöön syksyllä. Sinikellon uusi päiväkotikoti valmistui vuoden 2024 lopussa. Jynkän ja Pyörön päiväkotien rakentaminen on käynnissä. Syksyllä 2024 käynnistyi palveluverkostaselvitykseen liittyvä työ, jossa yhtenä osana selvitetään varhaiskasvatuksen tulevaisuuden palveluverkkoa.

Varhaiskasvatuksessa digitaalisia palveluja on kehitetty Edlevo-järjestelmän käyttöönoton avulla. Digitaalisen teknologian (esim. laitteet ja AV-tekniikka) päivitystä on tehty huomioiden pedagogiikka ja varmistaen samalla tietoturvallisuus. Digiopetusta on pystytty toteuttamaan lapsiryhmiin saatujen laitteiden avulla. Digitaalisten palveluiden yhteistyötä on tiivistetty ja kehitetty palvelualueen sisällä mm. perustamalla kasvun ja oppimisen palvelualueen yhteinen ICT johtoryhmä.

Esiopetuksessa on valmistauduttu tulevaan oppimisen tuen uudistukseen syksyllä 2025. Oppimisen tuen uudistusta ja lasten tuen asioita valmistellaan ja kehitetään nivelvaiheiden jatkumona varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle saakka.

## **Olennaiset poikkeamat talousarvioon**

Varhaiskasvatuspalveluiden toimintakatteen toteuma oli 99,38 % 0,6 milj. euroa alle talousarvion.

Toimintatuotot ylittyivät 0,9 milj. eurolla, mikä johtui arvioitua suuremmasta hankerahoituksen määrästä vuonna 2024. Myös kelan korvaus työterveyskuluihin oli 0,2 milj. euroa talousarviota suurempi. Päivähoidon maksutuotot olivat lähes talousarvion mukaiset, samoin muilta kunnilta saadut korvaukset menivät lähes talousarvion mukaisesti.

Toimintakulut ylittyivät 0,3 milj. euroa talousarviosta. Henkilöstökuluihin tehtiin loppuvuoden aikana 2,9 milj. euron talousarviomuutos, johtuen vuoden 2023 suuremmasta henkilöstömäärästä, mikä jäi puuttumaan vuoden 2024 talousarviopohjasta. Syksyllä aloitettu 3+1 toimintamalli yhdeksässä päiväkodissa pienensi henkilöstökuluja 0,3 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Myös avustajapalveluihin kiinnitettiin enemmän huomiota, mikä hillitsi henkilöstökuluja.

Palveluostoissa talousarvioon kasvua tuli yksityisen päivähoiton palveluseteliostoista 0,8 milj. euroa, mikä johtui elokuussa tehdystä indeksikorotuksesta. Tämä ylitys ennakoitiin kuitattavan kotihoidon tuen vähentymisellä. Työterveyskulut ylittyivät 0,6 milj. euroa talousarviosta. Ateriakustannukset ylittyivät talousarviosta 0,2 milj. eurolla, myös varhaiskasvatuspalveluiden ostot toisilta kunnilta olivat talousarviota suuremmat.

Kotihoidon tuki on laskenut vuosittain ja vuonna 2024 lasten kotihoidon tukea maksettiin 0,6 milj. euroa edellisvuotta vähemmän (-18 %). Muutoksen ennakointi on vaikeaa, mutta arvio on, että summa tulee vakiintumaan.

Tilakustannuksissa kustannukset pienenevät talousarvioon verrattuna 0,6 milj. euroa, mikä johtui Leväsen vuokrapäiväkodin pienempi vuokra talousarvioon verrattuna. Myös Sinikellon päiväkodin aloitus oli talousarviossa aikaisemmassa, mikä pienensi toteutuneita tilakustannuksia.

## **Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen**

### **1. Päivitetyhän hankintaohjeistuksen noudattamisen seuranta ja valvonta**

- Hankintaohjetta käydään läpi tarpeen mukaan ja kustannuksia seurataan yhdessä esihenkilöiden kanssa.

### **2. Päivitettyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta**

- Riskien kartoitusta kehitetään jatkuvana prosessina. Tunnistettuja riskejä pyritään minimoimaan.

### **3. Henkilöstön saatavuus ja sijaisketjut**

- Kelpoisen henkilöstön saatavuudessa on ongelmia. Pyritään kehittämään rekrytointimenetelmiä ja välttämään sijaisketjutusten syntymistä.

| Varhaiskasvatus<br>1 000 €    | Alkuperäinen<br>talousarvio | Talousarvio-<br>muutokset | Talousarvio<br>yhteensä | Toteuma         | Poikkeama   | Tot-%          |
|-------------------------------|-----------------------------|---------------------------|-------------------------|-----------------|-------------|----------------|
| Myyntituotot                  | 205                         |                           | 205                     | 221             | 16          | 107,7 %        |
| Maksutuotot                   | 3 346                       |                           | 3 346                   | 3 360           | 14          | 100,4 %        |
| Tuet ja avustukset            | 554                         |                           | 554                     | 1 407           | 853         | 254,0 %        |
| Muut toimintatuotot           |                             |                           |                         | 28              | 28          |                |
| Vuokratuotot                  |                             |                           |                         | 6               | 6           |                |
| Muut tuotot                   |                             |                           |                         | 22              | 22          |                |
| <b>TOIMINTATUOTOT</b>         | <b>4 105</b>                |                           | <b>4 105</b>            | <b>5 016</b>    | <b>911</b>  | <b>122,2 %</b> |
| Palkat ja palkkiot            | -41 302                     | -2 663                    | -43 965                 | -43 651         | 313         | 99,3 %         |
| Henkilösivukulut              |                             |                           |                         |                 |             |                |
| Eläkekulut                    | -8 910                      | -515                      | -9 426                  | -9 495          | -69         | 100,7 %        |
| Muut henkilösivukulut         | -1 276                      | -103                      | -1 379                  | -1 272          | 107         | 92,3 %         |
| Henkilöstökulut               | -51 488                     | -3 281                    | -54 769                 | -54 419         | 351         | 99,4 %         |
| Palvelujen ostot              | -24 638                     |                           | -24 638                 | -26 481         | -1 843      | 107,5 %        |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | -509                        |                           | -509                    | -426            | 83          | 83,8 %         |
| Avustukset                    | -4 200                      |                           | -4 200                  | -3 631          | 569         | 86,4 %         |
| Muut toimintakulut            | -17 390                     |                           | -17 390                 | -16 853         | 537         | 96,9 %         |
| Vuokrakulut                   | -17 358                     |                           | -17 358                 | -16 796         | 562         | 96,8 %         |
| Muut kulut                    | -32                         |                           | -32                     | -57             | -25         | 179,3 %        |
| <b>TOIMINTAKULUT</b>          | <b>-98 225</b>              | <b>-3 281</b>             | <b>-101 506</b>         | <b>-101 809</b> | <b>-303</b> | <b>100,3 %</b> |
| <b>TOIMINTAKATE</b>           | <b>-94 120</b>              | <b>-3 281</b>             | <b>-97 401</b>          | <b>-96 794</b>  | <b>608</b>  | <b>99,4 %</b>  |



## HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

| Strategialinkitys                                              | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                                                | Mittari                                                                                                             | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                | Tila                                |
|----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| 1.1. Elinympäristö ja osallisuus                               | Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia                                     |                                                                                                                     | Varhaiskasvatuksen toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä lasten ja heidän huoltajiensa kanssa.                                                                                                                                                                                                             | Asiakastytytyväisyyskysely on toteutettu syksyllä 2024. Tuloksia on käsitelty yksiköissä ja niiden pohjalta on tarvittaessa aloitettu palvelun kehittäminen    | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>✓ |
| 1.1. Elinympäristö ja osallisuus                               | Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta | Virkistys- ja urheilulueiden määrä / 1000 asukasta<br><br>Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät            | Tilojen käyttöä mahdollistetaan kaupunkilaisille ja huomioidaan uudisrakentamisessa tilojen monipuolinen hyödyntäminen.                                                                                                                                                                                                         | Osa päiväkotien saleista on kuntalaisten käytössä.                                                                                                             | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>✓ |
| 1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä                                        | Lasten ja nuorten liikkuminen, aikuisten liikkuminen<br><br>Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta | Liikunnallisen elämäntavan omaksumista lapsuudesta lähtien tuetaan kaikissa varhaiskasvatuspalvelumuodoissa. Päiväkodit ja perhepäivähoito kuuluvat Liikkuva varhaiskasvatus - ohjelmaan. Yksiköihin on nimetty Liikuntamyötäjiä, joiden tehtävänä on innostaa lapsia ja henkilöstöä liikkumaan sekä kehittää lasten liikuntaa. | Varhaiskasvatuksen liikuntamyötäjät jatkavat toimintaansa. He ovat innostaneet yksikkönsä lapsia ja henkilöstöä liikkumaan sekä he ovat kehittäneet toimintaa. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>✓ |
| 1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä                            | Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö<br><br>Aikuisten päihteiden käyttö                                   | Vahvistetaan henkilöstön osaamista puheeksi ottamiseen sekä asiakkaiden kohtaamiseen.                                                                                                                                                                                                                                           | Varhaiskasvatuksessa on oma Lapset puheeksi - menetelmäkouluttaja. Sijaispulan ja resurssien vuoksi henkilöstö ei ole pystynyt osallistumaan koulutuksiin.     | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>✓ |
| 1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee                                      | Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus                                                                       | Provaka-toiminta on aloitettu kuudessa päiväkotiyksikössä ja toimintaa laajennetaan.                                                                                                                                                                                                                                            | ProVaka-toimintaa ei ole laajennettu vielä uusiin yksiköihin.                                                                                                  | Etenee hitaasti / osittain<br>➡     |

| Strategialinkitys                                              | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                                                                                                    | Mittari                                                                                                                                                                | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Seuranta 31.12.                                                                                                                             | Tila                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Yksinäisyyden kokeminen vähenee                                                                                                                      | Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys<br><br>Aikuisten kokema yksinäisyys                                                                                               | Pedagogisena painopisteenä on vuosina 2022-2025 vuorovaikutus- ja tunnetaidot. Varhaiskasvatustoiminnan suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa edistetään lasten vuorovaikutustaitoja ja syrjäytymisen ehkäisemistä.                                                                                                             | Toiminnassa on huomioitu pedagoginen painopiste ja henkilöstön koulutuksia on toteutettu suunnitelman mukaan.                               | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus       | Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen                                     | Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen                                      | Varhaiskasvatuksen toiminta toteutetaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti ja toiminnan toteutumista arvioidaan kaksi kertaa vuodessa Valssi-laadunarviointijärjestelmän avulla. Toteutetaan kasvatus- ja koulutuspoliittista ohjelmaa, arvioidaan ja kehitetään sen toimenpiteitä yhteistyössä opetus- ja nuorisopalveluiden kanssa. | Varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toiminnan toteutumista on arvioitu aikataulun mukaisesti. Arvioinnin tuloksia on käsitelty yksiköissä. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen                | Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti | Kulttuuritilojen kävijämäärät<br><br>Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit<br><br>Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Perheitä on tiedotettu Edlevon kautta Perheiden Liikuntalauantai -toimintamallin toiminnoista.                                              | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

## KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

| Strategialinkitys                                                                                     | Valtuustoon<br>nähten sitova<br>tavoite                                                                                                                                                                                                          | Mittari                                                                                                                   | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                | Tila                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| 2.3.<br>Vetovoimainen<br>innovaatio-,<br>tutkimus- ja<br>osaamiskeskittymä<br>ja laadukas<br>koulutus | Kuopio on<br>vetovoimainen<br>opiskelukaupunki                                                                                                                                                                                                   | Koulutuksen<br>vetovoimaisuus,<br>hakijamäärät; UEF,<br>Savonia, Sakky<br><br>Alueelle jäävien<br>valmistuneiden<br>osuus | Kuopiossa on laadittu<br>kasvatus- ja<br>koulutuspoliittinen<br>ohjelma, jonka<br>tavoitteena on<br>varmistaa laadukas<br>kasvatus ja opetus sekä<br>tukea lasten ja nuorten<br>hyvinvointia<br>varhaiskasvatuksesta<br>toisen asteen opintojen<br>loppuun. Viedään<br>ohjelman mukaisia<br>toimenpiteitä eteenpäin<br>arvioiden ja kehittämien<br>samalla toimintaa. | Kasvatus- ja<br>koulutuspoliittisen<br>ohjelman konkreettisia<br>toimenpiteitä on käyty<br>läpi yhdessä<br>yksiköiden johtajien<br>kanssa.                     | Etenee<br>suunnitellusti<br>/ Valmis<br><br>✓ |
| 2.3.<br>Vetovoimainen<br>innovaatio-,<br>tutkimus- ja<br>osaamiskeskittymä<br>ja laadukas<br>koulutus | Koulutus vastaa<br>ennakoivasti<br>työelämän<br>muutuviin<br>tarpeisiin                                                                                                                                                                          |                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | On osallistuttu<br>oppilaitosyhteistyöhön<br>sekä kansallisiin<br>kyselyihin koulutuksen<br>sisältöjen<br>kehittämisestä<br>työelämän tarpeita<br>vastaavaksi. | Etenee<br>suunnitellusti<br>/ Valmis<br><br>✓ |
| 2.5. Kuopion<br>tunnettuus ja<br>edunvalvonta                                                         | Aktiivinen,<br>ennakoiva<br>edunvalvonta ja<br>vaikuttaminen<br>tukee Kuopion<br>tunnettuutta ja<br>kehittymistä.<br>Painopisteenä<br>alueen<br>saavuttavuuden<br>(tie-, raide-,<br>lento-,<br>vesiliikenne ja<br>ICT-yhteydet)<br>parantaminen. | Imago- ja<br>mainetutkimukset<br><br>Onnistuminen<br>edunvalvonnassa                                                      | Osallistutaan<br>kansallisiin verkostoihin<br>aktiivisesti. Tehdään<br>yhteistyötä eri<br>kaupunkien ja<br>yhteistyötahojen sekä<br>kansainvälisten<br>yhteistyökumppaneiden<br>kanssa.                                                                                                                                                                               | On osallistuttu<br>kansallisiin<br>verkostoihin.<br><br>Yhteistyö<br>ystävyyksikaupunkien<br>kanssa on ollut tauolla<br>koronavuosien<br>jälkeen.              | Etenee<br>hitaasti /<br>osittain<br><br>➡     |

## ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

| Strategialinkitys                      | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                                                                                                                           | Mittari                                                                     | Toimenpiteet                                                                                         | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                 | Tila                                                                                                                    |
|----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus   | Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja                                                                                                                           | Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)               |                                                                                                      | Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti on tuettu lasten hyvinvointia, turvallisuutta ja kestävä elämäntapaa sekä huomioitu tämä kaikessa toiminnassa.<br>Yhteistyösopimuksissa on pyritty nostamaan esille vastuullisuus ja kestävä elämäntapa. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky | Teemme aktiivisesti toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi                                                        | CO <sub>2</sub> -päästöt / asukas (t CO <sub>2</sub> -ekv / as)             | Toiminnan toteuttamisessa huomioidaan kestävä kehityksen periaatteita.                               | Kestävä kehityksen periaatteet on pyritty huomioimaan kaikessa toiminnassa.                                                                                                                                                                     | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky | Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä | Lähiruuan osuus<br><br>Kasviproteiinin osuus<br><br>Ruokahävikin määrä (kg) | Kiinnitämme lasten kanssa huomiota ruokahävikkiin ja ohjaamme lapsia välttämään ruokahävikin syntyä. | Lasten kanssa on kiinnitetty huomiota ruokahävikkiin.                                                                                                                                                                                           | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

## UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

| Strategialinkitys                 | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                                                                                                                                | Mittari                                                       | Toimenpiteet                                                                                                     | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                | Tila                                                                                                                    |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta | Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi | Palvelujen digitalisaatioaste<br><br>Tyytyväisyys palveluihin | Varhaiskasvatuspalveluiden sähköisen asioinnin kehittäminen jatkuu asiakastietojärjestelmän kehittämisen kautta. | Asiakastietojärjestelmän muutos Efficasta Edlevoon on edennyt asteittain, mutta ei tavoiteaikataulussa. Henkilöstöä on koulutettu uuden järjestelmän käyttöön. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

| Strategialinkitys                 | Valtuustoon nähtävä tavoite                                                                             | Mittari                                                          | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                     | Seuranta 31.12.                                                                                                                            | Tila                                                                                                                        |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta | Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia              | Kuntalais- ja asiakaspalautteet<br><br>Kuntalaisaloitteet        | Asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan vuosittain.                                                                                                                                                                                                | Asiakastyytyväisyyskysely on viimeksi toteutettu syksyllä 2024.<br><br>Uusille www-sivuille on lisätty palautelinkki asiakkaiden käyttöön. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br>   |
| 4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta | Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa                            | Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä                          | Toiminnassa huomioidaan lapsen etu ja päätöksen teon yhteydessä laaditaan lapsivaikutusten arviointi.                                                                                                                                            | Lapsivaikutusten arviointia on tehty osana vaikutusten arviointia.                                                                         | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br>   |
| 4.2. Uudistuva johtaminen         | Vahvistamme Kuopion työnantajavetoa                                                                     | Hakijoita / avoin työpaikka<br><br>Työnantajan suositteluindeksi | Varhaiskasvatuksen rekrytointiyksikkö tehostaa rekrytointimarkkinointia ja oppilaitosyhteistyötä. Vahvistetaan työnantajamielikuvaa ja -vetovoimaa rekrytointimarkkinoinnin avulla.                                                              | Oppilaitosyhteistyötä ja markkinointia on tehostettu.                                                                                      | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br>   |
| 4.2. Uudistuva johtaminen         | Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet | Toimielinten itsearviointien kehitys                             | Työyksiköiden palaverit, suunnittelu- ja arviointipäivät toteutetaan pedagogisen johtamisen vuosikellon mukaisesti. Henkilöstö osallistetaan kehittämistyöhön.                                                                                   | Toimintaa on toteutettu pedagogisen johtamisen vuosikellon mukaisesti.                                                                     | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br> |
| 4.2. Uudistuva johtaminen         | Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista                                                   | Johtamisen arvioinnit                                            | Varhaiskasvatusyksikön johtajille on esihenkilöiden työhyvinvointiryhmä, joka suunnittelee työhyvinvointia tukevaa toimintaa. Esihenkilöille järjestetään osaamista vahvistavaa koulutusta ja työhyvinvointiin liittyvää koulutusta/valmennusta. | Työhyvinvointi on huomioitu esihenkilökokouksissa ja työhyvinvointiryhmä on järjestänyt toimintaa.                                         | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br> |

| Strategialinkitys                    | Valtuustoon nähtävä tavoite                                                                                                                   | Mittari                                                                                  | Toimenpiteet                                                                                           | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                       | Tila                                                                                                                    |
|--------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö | Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen                                                                                            | Koulutuspäivät / htv<br><br>Työkierto                                                    | Henkilöstölle järjestetään täydennyskoulutusta koulutussuunnitelman mukaisesti.                        | Henkilöstölle on järjestetty koulutusta koulutussuunnitelman mukaisesti sekä etä- että lähikoulutuksena. Haasteena on ollut henkilöstön vaikeus päästä osallistumaan koulutuksiin sijaispulan vuoksi. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö | Kehitämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta                                                               | Työhyvinvointikysely                                                                     | Yksiköissä on yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat, joita kehitetään ja päivitetään vuosittain. | Yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat on päivitetty.                                                                                                                                            | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö | Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumia.       | Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä<br><br>Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät | Mahdollistetaan etätöiden tekeminen kaupungin ohjeiden mukaan.                                         | Hallinnon työntekijät sekä yksiköiden johtajat ovat tehneet osittain etätöitä kaupungin ohjeiden mukaan.                                                                                              | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>  |
| 4.4. Kestävä talous                  | Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa | Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista                                                | Palveluverkostoa kehitetään vastaamaan palvelutarpeen kysyntää.                                        | Palvelun kysyntää on seurattu jatkuvasti.                                                                                                                                                             | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

## TUNNUSLUVUT

### Suorituskykymittarit

| Mittari                                        | TP 2022 | TP 2023 | Tavoite 2024 | 30.9.2024 | TP 2024 |
|------------------------------------------------|---------|---------|--------------|-----------|---------|
| Päiväkotien täyttöaste / haja-asutusalue (%) 🌟 | 90      | 96      | 96           | 94        | 95      |
| Päiväkotien täyttöaste / taajama-alue (%) 🌟    | 91      | 99      | 99           | 96        | 96      |

### Taloudellisuusmittarit

| Mittari                                                            | TP 2022 | TP 2023 | Tavoite 2024 | 30.9.2024 | TP 2024 |
|--------------------------------------------------------------------|---------|---------|--------------|-----------|---------|
| Varhaiskasvatuksen toimintamenot 0–6-vuotiaista lasta kohden (€) 🌟 | 11 680  | 13 600  | 12 849       | 10 401    | 13 645  |

### Vaikuttavuusmittarit

| Mittari                                                 | TP 2022 | TP 2023 | Tavoite 2024 | 30.9.2024 | TP 2024 |
|---------------------------------------------------------|---------|---------|--------------|-----------|---------|
| Varhaiskasvatukseen osallistuminen 0–6-vuotiaista (%) 🌟 | 78,5    | 79,3    | 75,0         | 80,0      | 78,2    |

### Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

| Mittari                                                     | TP 2022 | TP 2023 | Tavoite 2024 | 30.9.2024 | TP 2024 |
|-------------------------------------------------------------|---------|---------|--------------|-----------|---------|
| Päivähoidon tilojen määrä (m²)                              | 50 397  | 52 591  | 53 993       | 52 575    | 51 165  |
| Päivähoidon tilojen määrä (m²/lapsi)                        | 12      | 12      | 13           | 12        | 12      |
| Kunnallisessa päiväkotihoidossa olevien lasten määrä        | 4 060   | 4 233   | 4 200        | 4 311     | 4 265   |
| Yksityisessä päiväkotihoidossa olevien lasten määrä         | 1 341   | 1 320   | 1 200        | 1 330     | 1 301   |
| Kunnallisessa perhepäivähoidossa olevien lasten määrä       | 225     | 196     | 220          | 182       | 174     |
| Yksityisessä perhepäivähoidossa olevien lasten määrä        | 39      | 36      | 40           | 41        | 40      |
| Hoidossa olevien lasten määrä yhteensä                      | 5 665   | 5 785   | 5 660        | 5 864     | 5 780   |
| Kotihoidon ja yksityisen hoidon tuki Kelalle (lasten määrä) | 1 335   | 1 165   | 1 300        | 1 012     | 1 000   |

## **Perusopetus ja nuorisopalvelut**

Opetusjohtaja Silja Silvennoinen

### **Toiminta**

Kasvatus- ja koulutuspoliittinen ohjelman ja palvelun laadun arviointia varten on kehitetty kyselyä oppilaille, huoltajille ja opetushenkilöstölle. Sitä pilotoitiin keväällä 2024 ja otetaan käyttöön kaikilla kouluilla vuonna 2025.

Perusopetuksen järjestämiselle tuotti edelleen haasteita Euroopassa jatkunut sota. Perusopetukseen valmistavia luokkia on jouduttu järjestämään yhtä lailla vuonna 2024. Kehittämistoiminta on jossakin määrin kärsinyt henkilöstöresurssin vähäisyyden vuoksi.

Haasteita on aiheuttanut myös henkilöstön saatavuusongelma maaseutualueilla ja huoli opetuksen laadun ja oppilaiden yhtäläisten oikeuksien toteutumisesta. Hanketoimintaa on karsittu osana talouden tasapainotusohjelmaa.

Pirtin koulun uudisrakennuksen rakentaminen aloitettiin kesällä 2024 ja Minna Canthin koulun uudisrakennuksen rakentamisen tarjouskilpailu toteutettiin syksyllä 2024. Valtuuston osana talouden tasapainotusohjelmaa edellyttämä koko palveluverkostoa koskeva verkostosuunnittelu aloitettiin yhteistyössä lähikuntien kanssa.

Sairaalaopetuksen konsultoitujen erityisopettajien toiminta vakiintui kouluilla. Laaja alueellinen perusopetuksen henkilöstönkehittämisen toimintamallin uudistamishanke sai kattavan rahoituksen. Syksyllä aloitettuun englanninkieliseen opetukseen tuli vain kaksi oppilasta, minkä vuoksi toiminta lopetettiin. Opiskeluhoito sai Wilman käyttöön ja huoltajat pystyvät antamaan laajemmat Wilma oikeudet opiskeluhoollon henkilöstölle.

Etsivän nuorisotyön valtionrahoituksesta väheni 30 000 €, joka vaikeuttaa etsivän nuorisotyön järjestämistä jatkossa. Koulunuorisotyön laajentamiseen ja kehittämiseen ei saatu avustusta, joten tämän toimintamuodon kehittäminen myös hankaloitui (Haettiin 3 henkilötyövuotta).

### **Olennaiset poikkeamat talousarvioon**

Perusopetuspalvelujen toimintakatteen toteuma on 99,1 %, alitusta tuli 1,1 milj. euroa ja nuorisopalveluiden toimintakatteen toteuma on 101,8 %, ylitystä tuli 0,1 milj. euroa.

Perusopetuksen toimintatuotot toteutuivat 98,8 %, jääden -0,1 milj. euroa alle talousarvion. Perusopetuksen toimintatuottoihin tehtiin syksyllä -0,9 milj. euron määrärahan muutos hankerahoituksen pienentymisen johdosta. Määrärahan muutosta huolimatta, hankerahoitus jäi -0,3 milj. euroa. Myyntituottoja kasvattavat hyvinvointialueelta laskutettu vammaisten lasten loma-ajan hoito ja kotikuntakorvauslaskutuksen kasvu muilta kunnilta. Kelan maksama työterveyskuluja korvaus pysyi lähes ennallaan.

Toimintakulut toteutuivat 99,1 %, alittuen 1,0 milj. eurolla. Henkilöstökulujen alitukseen vaikuttivat vähentynyt hanketoiminta, sillä suurin osa hankekustannuksista on henkilöstökuluja. Sairauspoissaolojen vähentyminen pienensi myös henkilöstökuluja. Pidennetyn oppivelvollisuuden avustajien palkkakustannukset siirtyivät varhaiskasvatukselle elokuusta 2024 lähtien, mistä johtuen kustannukset pienentyivät perusopetuksessa.

Palveluostoissa kotikuntakorvauksen perusosa nousu syksyllä, mikä nostatti kunnan nettokustannusta 0,3 milj. eurolla. Myös muiden kuntien laskutus kotikuntakorvauksista kasvoi talousarviosta. Oppilaiden ateria- ja kuljetuskustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta, samoin työterveyskustannukset. Tietohallintokustannuksissa tuli säästää, mikä paransi palveluostojen toteumaa talousarvioon.

Tilakustannusten kasvua talousarvioon verrattuna johtuu nuorisopalveluiden tilan irtisanomisen myöhästymisestä alkuperäisestä suunnitelmasta.



## Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

### 1. Päivitetyn hankintaohjeistuksen noudattamisen seuranta ja valvonta

- Hankintaohjeistus käyty läpi ja kehitetty prosessia.

### 2. Päivitettyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta

- Ohjeistuksia on käyty läpi eri toimijoiden kanssa.

### 3. Henkilöstön saatavuus ja sijaisketjut

- Henkilöstön saatavuus maaseutualueille on heikkoa. Henkilöstö ei tahdo pysyä pienissä yksiköissä, joissa vastuu jää harvojen käsiin, eikä vastuisiin ole kollegaa. Vailla kelpoisuutta oleva ja tiuhaan vaihtuva henkilöstö heikentää opetuksen laatua, oppilaan kouluun kiinnittymistä, oppimistuloksia ja mahdollisuuksia jatko-opinnoissa

| Perusopetus ja nuorisopalvelut<br>1 000 € | Alkuperäinen<br>talousarvio | Talousarvio-<br>muutokset | Talousarvio<br>yhteensä | Toteuma         | Poikkeama    | Tot-%          |
|-------------------------------------------|-----------------------------|---------------------------|-------------------------|-----------------|--------------|----------------|
| <b>Myyntituotot</b>                       | 2 508                       | -1                        | 2 507                   | 2 917           | 410          | 116,4 %        |
| <b>Maksutuotot</b>                        | 515                         | -5                        | 510                     | 377             | -133         | 73,8 %         |
| <b>Tuet ja avustukset</b>                 | 4 140                       | -886                      | 3 254                   | 3 017           | -237         | 92,7 %         |
| <b>Muut toimintatuotot</b>                | 412                         | -8                        | 404                     | 421             | 17           | 104,3 %        |
| Vuokratuotot                              | 346                         | -9                        | 337                     | 306             | -31          | 90,9 %         |
| Muut tuotot                               | 66                          | 1                         | 67                      | 115             | 48           | 171,6 %        |
| <b>TOIMINTATUOTOT</b>                     | <b>7 575</b>                | <b>-900</b>               | <b>6 675</b>            | <b>6 732</b>    | <b>57</b>    | <b>100,9 %</b> |
| Palkat ja palkkiot                        | -58 456                     | -395                      | -58 851                 | -58 104         | 747          | 98,7 %         |
| Henkilösivukulut                          |                             |                           |                         |                 |              |                |
| Eläkekulut                                | -12 604                     | 118                       | -12 486                 | -12 496         | -10          | 100,1 %        |
| Muut henkilösivukulut                     | -1 806                      | -12                       | -1 818                  | -1 672          | 146          | 92,0 %         |
| <b>Henkilöstökulut</b>                    | <b>-72 865</b>              | <b>-290</b>               | <b>-73 155</b>          | <b>-72 272</b>  | <b>883</b>   | <b>98,8 %</b>  |
| <b>Palvelujen ostot</b>                   | <b>-22 266</b>              | <b>-30</b>                | <b>-22 296</b>          | <b>-21 963</b>  | <b>333</b>   | <b>98,5 %</b>  |
| <b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>      | <b>-2 236</b>               | <b>-32</b>                | <b>-2 268</b>           | <b>-2 134</b>   | <b>134</b>   | <b>94,1 %</b>  |
| <b>Avustukset</b>                         | <b>-135</b>                 | <b>30</b>                 | <b>-105</b>             | <b>-113</b>     | <b>-8</b>    | <b>108,0 %</b> |
| <b>Muut toimintakulut</b>                 | <b>-36 866</b>              | <b>31</b>                 | <b>-36 835</b>          | <b>-37 216</b>  | <b>-381</b>  | <b>101,0 %</b> |
| Vuokratulut                               | -36 822                     | 31                        | -36 791                 | -37 133         | -342         | 100,9 %        |
| Muut kulut                                | -44                         |                           | -44                     | -84             | -40          | 189,9 %        |
| <b>TOIMINTAKULUT</b>                      | <b>-134 368</b>             | <b>-291</b>               | <b>-134 659</b>         | <b>-133 698</b> | <b>961</b>   | <b>99,3 %</b>  |
| <b>TOIMINTAKATE</b>                       | <b>-126 793</b>             | <b>-1 191</b>             | <b>-127 984</b>         | <b>-126 966</b> | <b>1 018</b> | <b>99,2 %</b>  |

## HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO

| Strategialinkitys                                                 | Valtuustoon nähtävä tavoite                                                                      | Mittari                                                                                                             | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Tila                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.1.<br>Elinympäristö ja osallisuus                               | Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia                                     |                                                                                                                     | Perusopetuksessa oppilaiden osallisuutta oman opetuksensa suunnitteluun lisätään ikätason mukaisesti.<br><br>Lapset ja nuoret osallistetaan koulu- ja nuorisotilojen verkostosuunnitteluun.                                                                                                                                                                                                                             | Lapsia ja nuoria osallistetaan koulun kehittämiseen ja oman oppimisen suunnitteluun. Osallistamista vahvistetaan oppilaskuntien, vanhempainyhdistysten, lastenparlamentin ja nuorisovaltuuston kautta.<br><br>Nuorille on järjestetty osallisuuteen liittyviä teemailtoja, joiden antia on jaettu päätäville tahoille.                                                         | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 1.1.<br>Elinympäristö ja osallisuus                               | Lisäämme aktiivisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevia kohtaamispaikkoja ja luonnon saavutettavuutta | Virkistys- ja urheilualueiden määrä / 1000 asukasta<br><br>Asukastoiminnan ja nuorisotilojen kävijämäärät           | Lähiliikuntapaikkoja suunnitellaan koulujen yhteyteen. Koulut toimivat lähipalvelukeskuksina, joissa eri palveluja ja erilaista iltakäyttöä. Nuorisotilojen kävijämääriä seurataan.                                                                                                                                                                                                                                     | Koulujen lähiliikuntapaikat ovat hyvällä iltakäytöllä.<br><br>Nuorisotilojen kävijämäärät ovat vakiintuneet. Kohdennetun nuorisotyön piirissä olevien nuorten määrä on ollut kasvussa. Koulunuorisotyö tavoittaa nuoria hyvin. Työmuotoon panostaminen on selvästi näkyvissä.                                                                                                  | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 1.2.<br>Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä                                        | Lasten ja nuorten liikkuminen, aikuisten liikkuminen<br><br>Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta | Tuetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumista lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien. Perusopetuksessa on tehty yhteistyötä hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen kanssa liikunnan edistämiseksi. Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue on irtisanoutunut yhteistyöstä, joten Liikkuva koulu jatkuu koulujen toiminnan puitteissa ja Liikuntapolku-toiminta lakkaa kokonaan.<br><br>Lisäksi kouluilla on kerhotoimintaa ja | Harrastamisen suomen malli jatkui sopeutuksista huolimatta, mutta koulujen kerhotoiminta lopetettiin syksyllä 2024.<br><br>Nuorisotaloilla mahdollistetaan lasten ja nuorten omaehtoinen liikunta esim. yhteisten pelien ja leikkien muodossa sekä ohjattuja matalan kynnyksen liikuntana. Leireillä ja Kivakesä-toiminnassa tarjotaan liikunnallisia aktiviteetteja nuorille. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

| Strategialinkitys                                              | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                     | Mittari                                                                                  | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                   | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Tila                                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                |                                                                       |                                                                                          | <p>harrastamisen Suomen-malliin kuuluvia kerhoja.</p> <p>Nuorisopalveluissa mahdollistetaan matalan kynnyksen liikkumisen harrastaminen lapsille ja nuorille.</p>                                                                              | <p>Tuetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumista lapsuudesta ja nuoruudesta lähtien. Perusopetuksen kouluilla on pitkiä välitunteja, jolloin oppilaat ehtivät liikkumaan paremmin ja kouluilla on välkäriliikuttajia. Lisäksi kouluilla on kerhotoimintaa ja harrastamisen Suomen-malliin kuuluvia kerhoja.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                           |
| 1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä | <p>Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö</p> <p>Aikuisten päihteiden käyttö</p> | <p>Nuorisopalveluissa tehdään päihteiden käytön ennaltaehkäisyyn painottuvaa työtä.</p> <p>Perusopetuksessa päihteiden käytön ennaltaehkäisy kuuluu osaksi opetusta ja opiskeluhoitosuunnitelman päihteisiin puuttumismalli on päivitetty.</p> | <p>Perusopetuksessa päihdekasvatusta toteutetaan osana opetussuunnitelmaa. Oppilashuoltosuunnitelmaa päivitetty kaupungin ja koulujen osalta tältä osin.</p> <p>Nuorisotalot ovat päihteettömiä. Nuorisonohjaajat jalkautuivat nuorten kokoontumispaikoille sesonki-iltoina, mm. koulujen loppuminen. Jalkautumisten organisointi on ollut aiempaa järjestelmällisempää ja tehokkaampaa. Luodaan Kuopioon jalkautumisen suunnitelmaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa.</p> <p>Nuorisotyöntekijät vastaavat ja keskustelevat nuorten päihteisiin liittyvissä kysymyksissä ja nuorisotaloilla jaetaan tietoa erilaisten päihteiden riskeihin.</p> <p>Nuorisopalvelujen henkilöstö päivittää päihdeasioiden osaamistaan ajanmukaisesti.</p> | <p>Etenee suunnitellusti / Valmis</p>  |

| Strategialinkitys                                                 | Valtuustoon nähden sitova tavoite                           | Mittari                                                                  | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Tila                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.2.<br>Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee | Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus                            | Yhteisöllisen opiskeluhuollon koulukohtaiset vuosikellot otetaan käyttöön ja niitä kehitetään edelleen. Perusopetuksen henkilöstö on saanut koulutusta varhaiseen tunnistamiseen ja puuttumiseen. Perusopetuksen ja hyvinvointialueen yhteistyö mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisyyn ja tukemiseen käytössä                                                                                                                                                                                           | Yhteisöllisen opiskeluhuollon koulukohtaiset vuosikellot käytössä kaikissa peruskouluissa. Päivitys lukuvuosittain. Hankkeet tarjoavat koulutusta opiskeluhuollon toteuttamiseen sekä tunne- ja turvataitojen opettamiseen.<br><br>Perusopetus ja hyvinvointialue tekevät jatkuvaa yhteistyötä mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisyyn ja tukemiseen.<br><br>Nuorisohjaajat tekevät yksilötyötä, toimien ennaltaehkäisevänä tukena. Tarpeen mukaisesti nuoria ohjataan kohdennetun nuorisotyön tuen piiriin tai muihin palveluihin. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 1.2.<br>Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Yksinäisyyden kokeminen vähenee                             | Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys<br><br>Aikuisten kokema yksinäisyys | Lasten ja nuorten osallisuutta kehitetään.<br><br>Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetukseen laaditaan "vuosikalenteri", jota kaikki peruskoulut noudattavat. Kalenterissa määritellään tunne- ja vuorovaikutustaitojen minimitavoitteet jokaiselle vuosiluokalle.<br><br>Jokaisessa luokassa käytössä ryhmäyttämiseen tähtäävät toimenpiteet ja varmistetaan että jokaisella oppilaalla on vähintään yksi kaveri koulussa.<br><br>Nuorisopalveluissa erityis- sekä etsivän nuorisotyön pienryhmätoiminta ja | Tunne- ja vuorovaikutus- ja turvataitojen kalenteri on valmiina ja koulujen käytettävissä.<br><br>Tunne- ja vuorovaikutustaitojen hanke jatkaa henkilöstön kouluttamista lukuvuoden 2024 - 2025 ajan.<br><br>Koulunuorisotyöntekijät tukevat koulujen yhteisöllisyyttä ja pitävät ryhmäyttämiseen liittyvää toimintaa.<br><br>Nuorisotaloilla järjestetään mm. yhteisiä peli ja teemapäiviä. Lapset ja nuoret pääsevät suunnittelemaan toimintaa ja ovat mahdollisuuksien mukaan                                                        | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

| Strategialinkitys                                        | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                                                                                                    | Mittari                                                                                                                                                                | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                            | Tila                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                          |                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                        | koulunuorisotyö vastaavat yksinäisyyden tuomiin haasteisiin.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | yhdessä myös vertaistoimijoina toteuttamassa.                                                                                                                                              |                                                                                                                         |
| 1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus | Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen                                     | Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion koulutuspoliittisen ohjelman toteutuminen                                      | Toiminnan laatua kehitetään ohjauksen, yhteisten toimintamallien ja täydennyskoulutusten avulla. Lasten ja nuorten oppimisvalmiuden ja oppimisen tulokset parantuvat suunnitelmallisten toimintamallien avulla. Oppilaat saavat varhaista ja riittävää tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.<br><br>Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toteutumisen seurantaan laadittu kysely valmis ja tehty oppilaille ja huoltajille | Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toteutumisen arviointiin liittyvä kysely on valmis ja pilotoitu keväällä 2024.<br><br>Perusopetuksen laadun ja tulosten arviointia on kehitetty. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen          | Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti | Kulttuuritilojen kävijämäärät<br><br>Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit<br><br>Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat | Harrastamisen Suomenmallin kerhot ja muu koulujen kerhotoiminta toimii kaikilla kouluilla.<br><br>Nuorisopalvelut tarjoaa laadukasta ja monipuolista leiri ja vapaa-ajantoimintaa. Nuorisopalvelut tuottavat runsaasti vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia nuorille.                                                                                                                                                          | Harrastamisen Suomenmallissa mukana olevien koulujen ja kerhojen määrä on kasvanut.                                                                                                        | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

## KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

| Strategialinkitys                                                                                      | Valtuustoon<br>nähtävä sitova<br>tavoite                                                                                                                           | Mittari                                                                                                                                        | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                    | Tila                                                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2.1.<br>Kilpailukykyine<br>n ja kannustava<br>yrittäjyyssympäri<br>stö                                 | Tuemme<br>yhdessä eri<br>toimijoiden<br>kanssa<br>yrittäjyyskasvatu<br>sta, uutta<br>yrittäjyyttä<br>sekä olemassa<br>olevien yritysten<br>kasvua ja<br>elinvoimaa | Liikevaihdon ja viennin<br>kehitys<br><br>Yrityskanta / 1000 as.<br><br>Uudet yritykset / 1000<br>as.<br><br>Yrityksmyönteisyyssmitta<br>ukset | Perusopetuksessa on<br>yrittäjyyskasvatusta<br>kaikissa kouluissa.<br>Oppilaat vierailevat<br>Yrityskylässä ja NYT:n<br>laatima yrittäjyyteen<br>liittyvä oppimateriaali<br>on käytössä kaikilla<br>kouluilla.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Toimenpiteet<br>toteutuivat<br>suunnitellusti.                                                                                                                                                                                     | Etenee<br>suunnitellu<br>sti / Valmis<br><br> |
| 2.3.<br>Vetovoimainen<br>innovaatio-,<br>tutkimus- ja<br>osaamiskeskitty<br>mä ja laadukas<br>koulutus | Kuopio on<br>vetovoimainen<br>opiskelukaupunk<br>i                                                                                                                 | Koulutuksen<br>vetovoimaisuus,<br>hakijamäärät; UEF,<br>Savonia, Sakky<br><br>Alueelle jäävien<br>valmistuneiden osuus                         | Kasvatus- ja<br>koulutuspoliittisen<br>ohjelmalla<br>varmistetaan<br>laadukas kasvatus ja<br>opetus sekä tuetaan<br>hyvinvointia<br>varhaiskasvatuksesta<br>toisen asteen<br>loppuun.<br><br>Oppimisympäristö- ja<br>nuorisotilas suunnittelu<br>n konseptointia<br>jatketaan.<br>Perusopetuksessa<br>painopiste on<br>yläkoulujen<br>konseptoinnissa.<br>Konseptissa<br>määritellään<br>pedagogisen,<br>digitaalisen ja fyysisen<br>oppimisympäristöjen<br>keskeiset periaatteet<br>ja linjaukset, joilla<br>sujuvoitetaan<br>käyttäjakeskeistä<br>toimitila- ja<br>laitteistosuunnittelua. | Kasvatus- ja<br>koulutuspoliittisen<br>ohjelman toimenpiteet<br>on priorisoitu ja<br>toteutuksen arviointia<br>on kehitetty. Mm.<br>oppilas-, huoltaja- ja<br>henkilöstökyselyt on<br>kehitetty ja pilotoitu<br>kahdella koululla. | Etenee<br>suunnitellu<br>sti / Valmis<br><br> |

| Strategialinkitys                                                                                      | Valtuustoon<br>nähtävänä sitova<br>tavoite                                                                                                                                                                                                       | Mittari                                                                       | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Tila                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| 2.3.<br>Vetovoimainen<br>innovaatio-,<br>tutkimus- ja<br>osaamiskeskitty<br>mä ja laadukas<br>koulutus | Koulutus vastaa<br>ennakoivasti<br>työelämän<br>muuttuviin<br>tarpeisiin                                                                                                                                                                         |                                                                               | <p>Oppilaanohjausta<br/>kehitetään jatkuvasti<br/>ja ohjaussuunnitelma<br/>koskee vuosiluokkia 1<br/>- 9. Tuen tarpeiden<br/>varhaisella<br/>tunnistamisella ja<br/>oikea-aikaisella tuella<br/>vähennetään<br/>syrjäytymistä ja siten<br/>varmistetaan<br/>työvoiman<br/>riittävyttä.</p> <p>Kehitetään alueellista<br/>yhteistyötä sekä<br/>työelämäpainotteista<br/>perusopetusta osana<br/>tehostettua ohjausta.</p> | <p>Oppilaanohjausta<br/>kehitetään jatkuvasti.</p> <p>Työelämäpainotteista<br/>perusopetusta<br/>toteutetaan joustavassa<br/>perusopetuksessa ja<br/>tehostetussa<br/>ohjauksessa.</p> <p>Oppilaat vierailevat<br/>yrityskylässä.</p> <p>OSAAVA-<br/>tulevaisuustutkimusyhte<br/>istyö yhdessä Pohjois-<br/>Savon kuntien ja Itä-<br/>Suomen yliopiston<br/>kanssa sai rahoituksen ja<br/>käynnistyi luomaan<br/>uutta kehittämisen<br/>toimintamallia.</p> | <p>Etenee<br/>suunnitellu<br/>sti / Valmis</p> <p>✓</p> |
| 2.5. Kuopion<br>tunnettuus ja<br>edunvalvonta                                                          | Aktiivinen,<br>ennakoiva<br>edunvalvonta ja<br>vaikuttaminen<br>tukee Kuopion<br>tunnettuutta ja<br>kehittymistä.<br>Painopisteenä<br>alueen<br>saavuttavuuden<br>(tie-, raide-,<br>lento-,<br>vesiliikenne ja<br>ICT-yhteydet)<br>parantaminen. | <p>Imago- ja<br/>mainetutkimukset</p> <p>Onnistuminen<br/>edunvalvonnassa</p> | <p>Toimitaan<br/>alueellisena veturina<br/>ja osallistutaan<br/>valtakunnalliseen<br/>OPPIVA-verkoston,<br/>kuntatyönantajaverko<br/>ston sekä muiden<br/>verkostojen<br/>toimintaan.</p> <p>Perusopetuksessa<br/>kansainvälinen<br/>yhteistyö on<br/>palautunut<br/>pandemiaa<br/>edeltävälle tasolle ja<br/>moni koulu on tehnyt<br/>kansainvälisen<br/>vaihdon Erasmus-<br/>akkreditoinnin.</p>                       | <p>Valtakunnallinen ja<br/>kansainvälinen yhteistyö<br/>on aktiivista.</p> <p>Talouden äkkijarrutus<br/>vähentää kansallista ja<br/>kansainvälistä<br/>yhteistyötä.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>Etenee<br/>suunnitellu<br/>sti / Valmis</p> <p>✓</p> |

## ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

| Strategialinkitys                      | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                                                                                                                           | Mittari                                                                      | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                            | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                       | Tila                                                                                                                    |
|----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus   | Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja                                                                                                                           | Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %)                | Lisätään kierrätetyn materiaalin käyttöä. Pyritään lisäämään Vihreä lippu- ympäristöohjelmaan kuuluvien peruskoulujen määrää.<br><br>Nuorisopalveluissa kierrätystä tehostetaan nuorisotiloilla.                                                        | Sähköisten materiaalien käyttö etenee. Elävä säätiöltä ostetaan kierrätettyä tekstiilityön materiaalia.<br><br>Jätteiden kierrätys kaikilla nuorisotiloilla ja myös kaluston suhteen toteutetaan kierrätystä mahdollisuuksien mukaan. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky | Teemme aktiivisesti toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi                                                        | CO <sub>2</sub> -päästöt / asukas (t CO <sub>2</sub> -ekv / as)              | Toteutetaan ilmastoviisasta ruokaa -hanketta. Ilmastomuutoksen hillintään tähtäävät toimenpiteet otetaan osaksi kaikenikäisten lasten opetusta.<br><br>Nuorisopalveluissa pyritään suosimaan julkisia kulkuneuvoja siirtymässä mahdollisuuksien mukaan. | Servican sopimusta pyritään päivittämään siten, että siinä huomioitaisiin paremmin ko asiat.                                                                                                                                          | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky | Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä | Lähiruuan osuus<br><br>Kasviproteiinien osuus<br><br>Ruokahävikin määrä (kg) | Kouluilla on ruokahävikkimittareita ja ylijäämäruoan myyntiä. Ruokapalveluneuvotteluissa pyritään edelleen sopimaan lähi- ja kasvisruoan lisäämisestä sekä ruokakasvatusyhteistyöstä.                                                                   | Pyritään huomioimaan Servican sopimuksessa.                                                                                                                                                                                           | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |



## UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

| Strategialinkitys                 | Valtuustoon nähtävä tavoite                                                                                                                                                      | Mittari                                                       | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Tila                                                                                                                    |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta | Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi | Palvelujen digitalisaatioaste<br><br>Tyytyväisyys palveluihin | Digitaalisten palveluiden kehittämissuunnitelmassa linjataan, miten digitalisaatiota kehitetään osana palveluntuotantoa.<br>Perusopetuksen asiakaskysely rakennetaan palvelutyytyväisyyden arvioimiseksi.<br><br>Nuorisopalveluissa digitaalista työtä lisätään suuremman tavoittavuuden saavuttamiseksi.                                      | Perusopetuksen asiakaskysely tehty ja pilotoitu kahdella koululla.<br><br>Nuorisopalveluissa tietosuojarajoitteet ovat haitanneet digitaalisilla alustoilla toimimista.<br>Tietoturva vaikutusten arviointi on aloitettu tärkeimpien sovellusten osalta, mutta vaatii paljon työaikaa ja etenee hitaasti. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta | Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia                                                                                       | Kuntalais- ja asiakaspalautteet<br><br>Kuntalaisaloitteet     | Luodaan ja otetaan käyttöön säännöllisesti oppilas- ja huoltajakysely kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toteutuksen seurantaan.<br><br>Nuorisopalveluissa osallistutaan valtakunnallisiin nuorisotilakysely-tutkimuksiin, etsivän työn Sovari-palautte-kyselyyn sekä suunnataan kyselyjä myös toimintaan osallistumattomille nuorille. | Perusopetuksen asiakaskysely tehty ja pilotoitu kahdella koululla. Kysely tehdään jatkossa kaikilla kouluilla vuosittain.                                                                                                                                                                                 | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta | Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa                                                                                                     | Tehtyjen lapsivaikutusarviointien määrä                       | Kaikessa toiminnassa huomioidaan lapsivaikutukset ja tehdään aina tarvittaessa lapsivaikutusten arviointi.                                                                                                                                                                                                                                     | Päätöksissä tehdään lapsivaikutusten arviointi osana vaikutusten arviointia.<br><br>Koulujen toiminnassa otetaan aina huomioon lapsivaikutukset.                                                                                                                                                          | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

| Strategialinkitys                    | Valtuustoon nähtävä tavoite                                                                             | Mittari                                                          | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                     | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                | Tila                                                                                                                    |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.2. Uudistuva johtaminen            | Vahvistamme Kuopion työnantajavetoa                                                                     | Hakijoita / avoin työpaikka<br><br>Työnantajan suositteluindeksi | Osallistutaan aktiivisesti johtamisen ja työnantajayhteistyön kehittämiseen. Vahvistetaan mielikuvaa Kuopiosta hyvänä työnantajana. Vähennetään määräaikaista palvelussuhteita ja osa-aikatyötä aina kun se on mahdollista. Mahdollistetaan sisäinen liikkuvuus. | Esihenkilöt ovat osallistuneet aktiivisesti työnantajan järjestämiin työnantajayhteistyön kehittämiseen. Johtamisosaamista on kehitetty mm. koulutuksin. Määräaikaista palvelussuhteita vähennetty aina kun se on ollut mahdollista.                                           | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 4.2. Uudistuva johtaminen            | Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet | Toimielinten itsearviointien kehitys                             | Johtamista kehitetään. Koulujen ja nuorisopalvelun tiimirakenteita kehitetään ja vahvistetaan.                                                                                                                                                                   | Perusopetuksen rehtoreille käytössä säännölliset sparrauskeskustelut.<br><br>Rehtoritiimit kokoontuvat säännöllisesti, palautteen mukaan ne tukevat johtamista.                                                                                                                | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 4.2. Uudistuva johtaminen            | Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista                                                   | Johtamisen arvioinnit                                            | Esihenkilötyötä kehitetään virasto- ja yksikötasolla mm. koulutuksen, tiimitoiminnan ja sparrauskeskustelujen avulla.<br><br>Nuorisotyön raportointia kehitämällä tuetaan tiedolla johtamista.                                                                   | Johtamiskoulutuksessa sovittu asiat, mm. säännölliset sparrauskeskustelut ovat käytössä.<br><br>Nuodo- järjestelmä on käytössä ja osoittautunut toimivaksi. Tämän lisäksi käytössä puolivuositain tehtävät kausisuunnitelmat työpisteittäin sekä kuukausikoosteet toiminnasta. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö | Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen                                                      | Koulutuspäivät / htv<br><br>Työkierto                            | Varmistetaan koulutustarpeiden ja koulutussuunnitelmien vastaavuus. Täydennyskoulutusta kehitetään jatkuvasti. Sisäistä liikkuvuutta edistetään.                                                                                                                 | Henkilöstöä on koulutettu mm. hankkeiden kautta. Keväällä 2024 saatiin rahoitus koulujen kehittämisverkoston (okku) pilotointiin ja hankkeelle palkattiin kolme työntekijää. Verkoston toiminta alkaa syksyllä 2024.                                                           | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

| Strategialinkitys                    | Valtuustoon nähteen sitova tavoite                                                                                                            | Mittari                                                                                  | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                     | Seuranta 31.12.                                                                                                                             | Tila                                                                                                                  |
|--------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö | Kehitämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta                                                               | Työhyvinvointikysely                                                                     | Opettajien minäpystyvyyttä kehitetään koulutusten ja henkilökohtaisen kouluttautumis suunnitelman avulla. Tiimiopettajuutta lisätään.                                                                            | Tiimissä opettavien opettajien määrä on lisääntynyt ja opettajien osaamista sekä minäpystyvyyttä on kehitetty koulutusten kautta.           | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö | Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumia.       | Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä<br><br>Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät | Henkilöstö ja oppilaat osallistetaan kehittämiseen. Virastossa mahdollistetaan monipistetyöskentely.<br><br>Tiimimallin hyödyntäminen nuorisopalveluissa osallistaa henkilökunnan tiiviimmin työn kehittämiseen. | Virastossa on käytössä monipistetyöskentely.<br><br>Nuorisopalveluissa tiimimalli kehittyy ja hioutuu. Sairauspoissaolot ovat pienentyneet. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 4.4. Kestävä talous                  | Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulo-rahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit                       | Vuosikate % poistoista<br><br>Investointien tulo-rahoitus %<br><br>Lainamäärä € / asukas | Palveluverkko optimoidaan.<br><br>Digitaalisten palvelujen mahdollisuuksia selvitetään.<br><br>Nuorisopalveluissa yhteiskäyttötilojen tehokas hyödyntäminen nuorisotiloja suunnitelmassa.                        | Palveluverkon optimointi ei ole edennyt.                                                                                                    | Ei etene / Ei alkanut<br>          |
| 4.4. Kestävä talous                  | Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestävyyden mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa | Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista                                                | Verkostoselvitys tehdään kouluverkon optimoimiseksi.                                                                                                                                                             | Verkostoselvitystä ja - päätöksiä ei ole tehty.                                                                                             | Ei etene / Ei alkanut<br>        |

## Tunnusluvut

### Taloudellisuusmittarit

| Mittari                                                         | TP 2022 | TP 2023 | Tavoite 2024 | 30.9.2024 | TP 2024 |
|-----------------------------------------------------------------|---------|---------|--------------|-----------|---------|
| Perusopetuksen toimintamenot euroa per 7–15-vuotias lapsi (€) 🌟 | 10 189  | 10 958  | 11 387       | 8 402     | 11 169  |

### Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

| Mittari | TP 2022 | TP 2023 | Tavoite 2024 | 30.9.2024 | TP 2024 |
|---------|---------|---------|--------------|-----------|---------|
|---------|---------|---------|--------------|-----------|---------|

### Perusopetuspalvelut

| Mittari                                                                    | TP 2022 | TP 2023 | Tavoite 2024 | 30.9.2024 | TP 2024 |
|----------------------------------------------------------------------------|---------|---------|--------------|-----------|---------|
| Oppilasmäärä 20.9.                                                         | 10 899  | 11 082  | 11 083       | 11 065    | 11 065  |
| Luokkamuotoisen erityisopetuksen oppilaiden osuus koko oppilasmäärästä (%) | 4,5     | 4,9     | 4,8          | 4,9       | 4,9     |
| Opetusryhmän keskipääty 1 - 6 luokilla                                     | 17,1    | 17,9    | 17,2         | --        | 17,5    |
| Opetusryhmän keskipääty 7 - 9 luokilla                                     | 18,9    | 19,6    | 18,9         | --        | 18,8    |
| Vuosiviikkotunnit / oppilas                                                | 1,81    | 1,81    | 1,81         | --        | 1,81    |
| Tilojen määrä (m <sup>2</sup> / oppilas)                                   | 13      | 13      | 14           | 13        | 13      |

### Nuorisopalvelut

| Mittari                                                | TP 2022 | TP 2023 | Tavoite 2024 | 30.9.2024 | TP 2024 |
|--------------------------------------------------------|---------|---------|--------------|-----------|---------|
| Nuorisopalveluiden asiakaskäynnit (kpl)                | 160 364 | 191 381 | 215 000      | 83 460    | 136 736 |
| Suunnitelmallisesti tuettujen nuorten määrä            | 340     | 370     | 300          | 344       | 465     |
| Nuorisopalveluiden bruttokustannus (€ / asiakaskäynti) | 25      | 24      | 20           | 43        | 24      |
| Nuorisopalveluiden tilojen määrä (m <sup>2</sup> )     | 9 533   | 9 997   | 7 470        | 8 495     | 7 376   |

## Lukiopalvelut ja toisen asteen yhteistyö

Opetusjohtaja Silja Silvennoinen

### Toiminta

Kuopiossa toimii kuusi päivälukiota ja aikuislukio. Päivälukioissa toimii yleislinjojen lisäksi valtakunnallisen erityistehtävän (IB, musiikki, tanssi ja urheilu) sekä painotuksen ( Ilmaisutaito ja bisnes) linjat. Aikuislukiossa toimii aikuisten iltalinjan lisäksi TUVA-koulutus. Lisäksi aikuislukio toteuttaa kaksoistutkintoa yhdessä Savon ammattiopiston kanssa. TUVA-koulutuksen paikkoja on lisätty 80 aloituspaikkaan ja TUVA on ollut täysi. Kaksoistutkinnossa Savilahteen annettavan opetuksen toimintamalli on saavuttanut myös kolmannen vuosikurssin opetuksen. Ammattiopiston kanssa tehdään myös tiivistä yhteistyötä TUVA-koulutuksen kehittämisessä.

Keväällä 2024 on lukioista valmistuneet ensimmäiset oppivelvollisuusudistuksen jälkeen aloittaneet ylioppilaat. Vuoden lopussa on tehty myös ensimmäiset maksuttomuuden pidennyspäätökset 20 vuotta täyttäneille opiskelijoille.

Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman toimeenpanoa jatkettiin laatimalla yhteistyössä hallinnon ja opettajakunnan edustuksen kanssa Kuopion lukiotoimen toimenpidesuunnitelma 2024-2035. Suunnitelma on luettavissa osoitteessa: <https://haelukioon.fi/web/tulevaisuussuunnitelma/>

Lukiokoulutuksen hanketoimintaa on aiemmin käynnistyneillä hankkeilla ja talouden tasapainotuksen vuoksi uusiin hankkeisiin ei ole hakeuduttu. Opetushallituksen rahoittamat laatuhankeet Laatuapila-verkoston (Kuopio, Jyväskylä, Lahti ja Hämeenlinna), Itä-Suomen rehtoriverkoston (lukioita Pohjois-Savosta, Etelä-Savosta ja Pohjois-Karjalasta) ja musiikkilukioverkoston kanssa päättyivät vuoden lopussa. Toiminta jatkuu mm. tulosten dokumentaation, käytänteiden jalkauttamisen ja vertaisarvioinnin merkeissä. Opetushallituksen Oppimisen tuen hanke jatkuu kesään 2025 saakka ja hankkeen puitteissa kehitetään mm. samanaikaisopetuksen malleja.

ESR-rahoitteiset hankkeet jatkuvat kesään 2026 saakka. Meijän lukio (ESR) -hanke keskittyy erityisesti kouluyhteisöjen hyvinvointiin ja nivelvaiheen ohjauksen tehostamiseen. Lupaus-hankkeen LUPA-paja pyrkii tukemaan lukiolaisia, joilla on suuria haasteita suoriutua normaali lukio-opetuksessa. Kansainvälinen toiminta on aktiivista Erasmus+ akreditointirahoituksen kautta.

Päivälukioissa on jatkettu huhtikuussa 2025 toteutettavan TYKO-viikon suunnittelua. Työelämä- ja korkeakouluviikolla ovat mukana kaikki Kuopion päivälukioiden ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijat. Työelämä- ja korkeakouluviikko mahdollistaa työelämä- ja korkeakoulututustumisen kaikille lukiolaisille tasapuolisesti. Lisätietoa <https://haelukioon.fi/web/opiskelijalle/tyko-viikko/>.

Lukiotoimen hallinnossa on tapahtunut muutoksia lukio-opetuspäällikön irtisanouduttua syksyllä 2024. Lukio-opetuspäällikön tehtävät on hoidettu väliaikaisesti rehtoriviran ohessa.

### Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Lukiokoulutuksen ja toisen asteen toimintakatteen toteuma on 101,24 %, ylitystä talousarvioon tuli -0,3 milj. euroa.

Toimintatuottojen toteuma on 186,83 %, ylitystä 1,2 milj. euroa. Lukiokoulutuksen ja toisen asteen hanketoiminta on pysynyt laajana. Kurssi- ja opintomaksuja kertyi ennakoitua enemmän suuremmasta kaksoistutkintolaisten määrästä johtuen.

Toimintakulujen toteuma on 105,88 %, ylitystä tuli 1,5 milj. euroa. Hanketoiminnasta johtuen henkilöstökulut olivat suuremmat, samoin palveluostoja tehtiin hankerahoituksella talousarviota enemmän. Lisäystä kustannuksiin tuli tietohallintokuluissa, ateriapalveluiden ostoissa ja matkakustannuksista. Materiaaliostoissa joitain oppimateriaaleja vaihdettiin edullisempaan. Tilakustannuksissa ulkopuolisia vuokria oli enemmän.

## Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestäminen

### 1. Päivitetyn hankintaohjeistuksen noudattamisen seuranta ja valvonta

- Hankintaohjeistuksiin on tutustuttu ja hankintaprosesseja kehitetään yhteistyössä hankintatoimen kanssa.

### 2. Päivitettyjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta

- Riskien kartoitusta kehitetään jatkuvana prosessina. Ohjeistuksiin on tutustuttu ja jalkauttaminen jatkuu myös vuoden 2025 aikana.

### 3. Henkilöstön saatavuus ja sijaisketjut

- Pidempiin opettajavirkoihin ja -tehtäviin on ollut hyvin kelpoisia hakijoita ja tilanne on hyvä. Lyhyisiin sijaisuuksiin on hankalaa saada tekijöitä ja palveluita on jouduttu myös ostamaan Digiluokka -toiminnan kautta verkkototeutuksina.

| Lukiokoulutus ja toinen aste<br>1 000 € | Alkuperäinen<br>talousarvio | Talousarvio-<br>muutokset | Talousarvio<br>yhteensä | Toteuma        | Poikkeama     | Tot-%          |
|-----------------------------------------|-----------------------------|---------------------------|-------------------------|----------------|---------------|----------------|
| <b>Myyntituotot</b>                     | 449                         |                           | 449                     | 463            | 14            | 103,2 %        |
| <b>Maksutuotot</b>                      | 25                          |                           | 25                      | 485            | 460           | 1938,5 %       |
| <b>Tuet ja avustukset</b>               | 834                         |                           | 834                     | 1 521          | 687           | 182,4 %        |
| <b>Muut toimintatuotot</b>              | 35                          |                           | 35                      | 40             | 5             | 115,0 %        |
| Vuokratuotot                            | 33                          |                           | 33                      | 35             | 2             | 107,6 %        |
| Muut tuotot                             | 2                           |                           | 2                       | 5              | 3             | 237,9 %        |
| <b>TOIMINTATUOTOT</b>                   | <b>1 343</b>                |                           | <b>1 343</b>            | <b>2 509</b>   | <b>1 166</b>  | <b>186,8 %</b> |
| Palkat ja palkkiot                      | -11 613                     | -143                      | -11 757                 | -12 569        | -812          | 106,9 %        |
| Henkilösivukulut                        |                             |                           |                         |                |               |                |
| Eläkekulut                              | -2 506                      | 17                        | -2 489                  | -2 694         | -204          | 108,2 %        |
| Muut henkilösivukulut                   | -359                        | -5                        | -363                    | -361           | 2             | 99,3 %         |
| <b>Henkilöstökulut</b>                  | <b>-14 478</b>              | <b>-131</b>               | <b>-14 609</b>          | <b>-15 623</b> | <b>-1 014</b> | <b>106,9 %</b> |
| <b>Palvelujen ostot</b>                 | <b>-2 243</b>               |                           | <b>-2 243</b>           | <b>-2 965</b>  | <b>-722</b>   | <b>132,2 %</b> |
| <b>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</b>    | <b>-1 703</b>               |                           | <b>-1 703</b>           | <b>-1 362</b>  | <b>341</b>    | <b>80,0 %</b>  |
| <b>Avustukset</b>                       |                             |                           |                         |                |               |                |
| <b>Muut toimintakulut</b>               | <b>-6 230</b>               |                           | <b>-6 230</b>           | <b>-6 292</b>  | <b>-62</b>    | <b>101,0 %</b> |
| Vuokrakulut                             | -6 142                      |                           | -6 142                  | -6 197         | -55           | 100,9 %        |
| Muut kulut                              | -88                         |                           | -88                     | -96            | -8            | 108,7 %        |
| <b>TOIMINTAKULUT</b>                    | <b>-24 654</b>              | <b>-131</b>               | <b>-24 785</b>          | <b>-26 242</b> | <b>-1 457</b> | <b>105,9 %</b> |

|                     |                |             |                |                |             |                |
|---------------------|----------------|-------------|----------------|----------------|-------------|----------------|
| <b>TOIMINTAKATE</b> | <b>-23 311</b> | <b>-131</b> | <b>-23 442</b> | <b>-23 733</b> | <b>-291</b> | <b>101,2 %</b> |
|---------------------|----------------|-------------|----------------|----------------|-------------|----------------|

## HYVINVOIVA JA YHTEISÖLLINEN KUOPIO KESKEN

| Strategialinkitys                                                 | Valtuustoon nähtävä tavoite                                           | Mittari                                                                                                             | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                           | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                            | Tila                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.1.<br>Elinympäristö ja osallisuus                               | Lisäämme asukkaiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia          |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                        | Lukiokoulutuksessa osallistutaan opiskelijoita pitkin lukuvuotta osana tavanomaista toimintaa.                                                                                                                                                                             | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 1.2.<br>Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Arjen fyysinen aktiivisuus lisääntyy kaikissa ikäryhmissä             | Lasten ja nuorten liikkuminen, aikuisten liikkuminen<br><br>Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden osuus ikäluokasta | Toteutetaan lukion opetussuunnitelmaa. Tuetaan opiskelijoiden hyvinvointia ja fyysistä aktiivisuutta erilaisin toiminnoin ja tapahtumin.                                                                                                                               | Toteutettu opetussuunnitelman ja vuosisuunnitelmien mukaista toimintaa.<br><br>Lisäksi Meijän lukio -hankkeen avulla on voitu järjestää liikunta- ja hyvinvointitapahtumia.                                                                                                | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 1.2.<br>Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö vähenevät kaikissa ikäryhmissä | Nuorten päihdemyönteisyys ja päihteiden käyttö<br><br>Aikuisten päihteiden käyttö                                   | Pyritään kouluttamaan nuoria lukion opetussuunnitelman tavoitteiden suuntaisesti eri oppiaineissa raittiiseen ja aktiiviseen elämäntapaan.                                                                                                                             | On toteutettu opetussuunnitelman ja vuosisuunnitelmien mukaista toimintaa.<br><br>Kannustetaan päihteettömään elämäntapaan ja puututaan mm. tupakointiin oppilaitoksen alueella.                                                                                           | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 1.2.<br>Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Asukkaiden, erityisesti nuorten, mielen hyvinvointi kohenee           | Positiivista mielenterveyttä kokeneiden osuus                                                                       | Lukiokohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat päivitetään vuosittain. Järjestetään täydennyskoulutusta lukiolaisille opetussuunnitelman mukaisesti. Palkataan hyvinvointivalmentaja ja nivelvaiheen opinto-ohjaaja (NOPO) lukioiden tueksi vuodelle 2024-2025. (ESR hanke) | Meijän lukio -hanke on saanut jatkoa ja sen puitteissa on palkattu hyvinvointivalmentajia sekä nivelvaiheen opinto-ohjaajia.<br><br>Lisäksi Oppimisen tuen hanke sekä Yhteisöllisen opiskeluhoollon hanke ovat kehittäneet hyviä toimintamalleja opiskelijahuollon tueksi. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

| Strategialinkitys                                              | Valtuustoon nähtävä sitova tavoite                                                                                                                   | Mittari                                                                                                                                                                | Toimenpiteet                                                                                                                       | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Tila                                    |
|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| 1.2. Hyvinvointia edistävät elintavat ja sosiaaliset verkostot | Yksinäisyyden kokeminen vähenee                                                                                                                      | Lasten ja nuorten kokeminen yksinäisyys<br><br>Aikuisten kokeminen yksinäisyys                                                                                         | Lukio-opintojen alussa järjestetään ryhmäytystä sekä tiimijakso, jonka tavoitteena on mm. opiskelijoiden yhteistyön tiivistyminen. | Lukioissa on järjestetty ryhmäytymistä tapahtumia yhdessä Meijän lukio -hankkeen kanssa.<br><br>Ensimmäisen vuosikurssin tiimijakso on toteutettu lähes kaikissa lukioissa.<br><br>Yhteisöllisyyden tukeminen huomioidaan arjessa.                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br>✓ |
| 1.4. Laadukas varhaiskasvatus ja yleissivistävä koulutus       | Tarjoamme kaikille lapsille ja nuorille laadukkaan varhaiskasvatuksen ja koulupolun sekä siihen tarvittavan tuen                                     | Perusopetus: opetuksen eurot / oppilas, vuosiviikkotunnit / oppilas, ryhmäkoko, Kuopion koulutuspolitiikan ohjelman toteutuminen                                       | Osallistutaan valtakunnalliseen lukiokoulutuksen laadun arvioinnin kehittämiseen.                                                  | Lukiot olivat mukana kolmessa laatuhankkeessa vuoden 2024 loppuun saakka ja tulosten jalkautus jatkuu vuoden 2025 aikana.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br>✓ |
| 1.5. Vapaa-ajan mielekäs tekeminen ja kokeminen                | Tarjoamme eri-ikäisille merkityksellistä tekemistä ja kokemista, muun muassa kulttuurista, harrastuksista ja vapaaehtoistoiminnasta yhdenvertaisesti | Kulttuuritilojen kävijämäärät<br><br>Kansalaisopiston opiskelijamäärä ja opetustunnit<br><br>Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä kaupallisten tilaisuuksien käyntikerrat | Oppilaitosten tiloja pyritään aktiivisesti vuokraamaan ulkopuolisille harrastusryhmille.                                           | Lukiorakennusten liikuntasalit ovat vuokrattavissa kaupungin tilavarausten kanssa.<br><br>Taidelukio Lumitin tiloja (Näyttämö, liikuntasali, lauteet, ruokala ja opetustilat) vuokrataan ulkopuolisten toimijoiden tapahtumiin. Myös Lumitin omia tapahtumia ja kaupungin muiden toimijoiden tapahtumia on runsaasti. Lumit on tiivistänyt yhteistyötä Kuopion musiikkikeskuksen toimijoiden sekä Kuopion kaupunginteatterin kanssa. Teatterissa järjestettiin toistakymmentä loppuunmyytyä Fame -musikaalin esitystä. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br>✓ |



## KASVAVA JA ELINVOIMAINEN KUOPIO

| Strategialinkitys                                                                      | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                                                                                      | Mittari                                                                                                                            | Toimenpiteet                                                                                                                                             | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Tila                                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2.1.<br>Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö                             | Tuemme yhdessä eri toimijoiden kanssa yrittäjyyskasvatusta, uutta yritystoimintaa sekä olemassa olevien yritysten kasvua ja elinvoimaa | Liikevaihdon ja viennin kehitys<br><br>Yrityskanta / 1000 as.<br><br>Uudet yritykset / 1000 as.<br><br>Yritysmönteisyys mittaukset | Mahdollistetaan uuden lukioden opetussuunnitelman suuntaisesti nuorten mahdollisuuksia tutustua lukiokoulutuksen aikana laajasti työelämään eri tavoin.  | Lukiokoulutuksessa on toteutettu opetussuunnitelman mukaisesti työelämään ja korkeakouluihin tutustumisia.<br><br>On aktiivisesti suunniteltu huhtikuussa 2025 toteutettavaa TYKO-viikkoa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 2.3.<br>Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus | Kuopio on vetovoimainen opiskelukaupunki                                                                                               | Koulutuksen vetovoimaisuus, hakijamäärät; UEF, Savonia, Sakky<br><br>Alueelle jäävien valmistuneiden osuus                         | Tutustutaan Pohjois-Savon jatkokoulutuksen ja korkeakoulutuksen mahdollisuuksiin. Kehitetään työelämä ja korkeakouluviikkoa (TYKO viikko) vuodelle 2025. | TYKO-viikon korkeakouluosuuden suunnittelu yhdessä UEFin, Savonian ja HUMAKin kanssa.<br><br>Kaksoistutkinnon järjestäminen ja TUVA-koulutuksen kehittäminen yhdessä SAKKYN kanssa.<br><br>Aktiivinen osallistuminen Kuopion seudun toisen asteen yhteistyöryhmän (Kuopion lukiot, Siilinjärven lukio, Leppävirran lukio, Suonenjoen lukio ja Rautalammin lukio sekä Savon ammattiopisto, Ingman, Konservatorio, PAOK ja LUOVI ja Pohjois-Savon opisto) toimintaan, mm. kokoukset, yhdessä suunnitellut ysiluokkien Avoimet ovet sekä marraskuussa toteutettu Huoltajien ja hakijoiden ilta. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

| Strategialinkitys                                                                   | Valtuustoon nähtävä tavoite                                                                                                                                                                            | Mittari                                                        | Toimenpiteet                                                                                         | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                              | Tila                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| 2.3. Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä ja laadukas koulutus | Koulutus vastaa ennakoivasti työelämän muuttuviin tarpeisiin                                                                                                                                           |                                                                |                                                                                                      | Toteutetaan opetussuunnitelman ja vuosisuunnitelmien mukaista toimintaa.                                                                                                                                                                                     | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>✓ |
| 2.5. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta                                             | Aktiivinen, ennakoiva edunvalvonta ja vaikuttaminen tukee Kuopion tunnettuutta ja kehittymistä. Painopisteenä alueen saavuttavuuden (tie-, raide-, lento-, vesiliikenne ja ICT-yhteydet) parantaminen. | Imago- ja mainetutkimukset<br><br>Onnistuminen edunvalvonnassa | Kuopion lukiokoulutus osallistuu valtakunnallisiin ja alueellisiin verkostoihin ja kehittämistyöhön. | Yhteistyöverkostoiden (mm. urheilulukioiden, musiikkilukioiden, IB-lukioiden, suuret lukioiden ja Viisiapila (Kuopio, Jyväskylä, Lahti, Hämeenlinna ja Mikkeli) kanssa tehtävä yhteistyö ja tapaamiset.<br><br>Kuntaliiton rehtoriverkostoon osallistuminen. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>✓ |

## ILMASTO- JA RESURSSIVIISAS KUOPIO

| Strategialinkitys                    | Valtuustoon nähtävä tavoite                       | Mittari                                                       | Toimenpiteet                                                                                                              | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Tila                                |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| 3.1. Kiertotalous ja resurssiviisaus | Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja | Ympäristökriteerit sisältävät kilpailutukset (M€/v, kpl/v, %) | Päätetään lukioverkosto vuoden 2024 aikana ja käytetään "koulu palveluna" loppuraportin tietoja hyödyksi päätöksenteossa. | Lukioverkoston selvitystyö on sulautettu osaksi kaupungin laajempaa palveluverkostonselvitystä.<br><br>Keskustakampuksen (Lyseo, Lumit ja Aikuislukio) ja maaseutukampuksen (Nilsia ja Juankoski) toimintaa on kehitetty. Klassillisen lukion ja Kallaveden lukion muodostaman Savilahtikampuksen selvitystyö on pysäytetty toistaiseksi. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>✓ |

| Strategialinkitys                      | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                                                                                                                           | Mittari                                                                                                                                       | Toimenpiteet                                                                                                                                                     | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Tila                                                                                                                    |
|----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky | Teemme aktiivisesti toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja ilmastoriskien (mm. sään ääri-ilmiöt) pienentämiseksi                                                        | CO <sub>2</sub> -päästöt / asukas (t CO <sub>2</sub> -ekv / as)                                                                               |                                                                                                                                                                  | Lukioissa toimii mm. kestävän kehityksen - tiimejä, joissa opettajat ja opiskelijat tuovat teemaa arjessa esille.<br><br>Hävikkiruuan vähentämiseen pyritään vaikuttamaan yhteistyössä Servican kanssa.<br><br>Lukiolaisten kannettavat tietokoneet ovat kierrätyskoneita. Myös uuden yhteistyösopimuksen neuvotteluissa kierrätys ja hiilijalanjälki ovat kantavia teemoja. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky | Tuemme paikallista maataloutta ja elintarviketuotantoa tarjoamalla lähellä tuotettua ja ilmastoviisasta ruokaa huoltovarmuuden parantamiseksi sekä vähennämme ruokahävikkiä | Lähiruuan osuus<br><br>Kasviproteiinien osuus<br><br>Ruokahävikin määrä (kg)                                                                  | Viestitään aktiivisesti lukiolaisille ravinnon merkityksestä oman elämän tukipilarina. Pyritään edelleen sopimaan ja kehittämään kouluruokailua Servican kanssa. | Ruokailu toteutetaan yhteistyössä Servican kanssa. Pyrimme löytämään ruokailun käytännön järjestämiseen joustavia malleja, jotta ruokailussa käynti olisi sujuvaa.                                                                                                                                                                                                           | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 3.4. Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky | Tehostamme energiankäyttöä 10 prosenttia ja lisäämme uusiutuvien energiamuotojen käyttöä                                                                                    | Sähkön ja lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (kWh / r-m <sup>3</sup> )<br><br>Uusiutuvan energian osuus tuotetusta energiasta (%) |                                                                                                                                                                  | Yhteistyö Tilapalveluiden ja Servican kanssa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

## UUDISTUVA JA YHDESSÄ TEKEVÄ KUOPIO

| Strategialinkitys                 | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                                                                                                                                | Mittari                                                             | Toimenpiteet                                                                                                                  | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Tila                                                                                                                    |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta | Kehitämme palvelujamme (ml. digipalvelut) asiakaslähtöisesti ja ratkaisukeskeisesti organisaatorajat ylittäen ja teemme aktiivista verkostoyhteistyötä palvelujen kehittämiseksi | Palvelujen digitalisaatioaste<br><br>Tyytyväisyys palveluihin       | Kaikilla lukiolaisilla on oma päätelaite opiskelua varten. Teetämme lukuvuosittain tulo-, olo- ja lähtökyselyt lukiolaisille. | Lukiolaisilla teetetty tulo- olo ja lähtökyselyt. Lisäksi opiskelijat vastaavat valtakunnallisiin kyselyihin mm. kouluterveyskysely, teaviisari ja lukiolaisbarometri).<br><br>Lukiolaisilla on omat kannettavat laitteet, joiden käyttöä ja yhteensopivuutta Abitti-koejärjestelmään kehitetään yhteistyössä palvelun toimittajan kanssa. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>   |
| 4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta | Lisäämme hallinnon ja päätöksenteon avoimuutta ja asukkaiden vaikuttamisen mahdollisuuksia                                                                                       | Kuntalais- ja asiakaspalautteet<br><br>Kuntalaisaloitteet           | Opiskelijoita osallistetaan päätöksentekoon.                                                                                  | Aktiivinen opiskelijakuntatoiminta.<br><br>Vuosikurssien vastuuhenkilöiden tapaamiset.<br><br>Opiskelijakyselyt.<br><br>Opiskelijoiden osallistuminen oppilaitoksen tiimitoimintaan yhdessä henkilökunnan kanssa.                                                                                                                          | Etenee suunnitellusti / Valmis<br>  |
| 4.1. Sujuva ja uudistuva toiminta | Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön valmistelussa ja päätöksenteossa                                                                                                     | Tehtyjen lapsivaikutus arviointien määrä                            |                                                                                                                               | Huomioidaan osassa päätösten valmistelun vaikutuksen arviointia.                                                                                                                                                                                                                                                                           | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 4.2. Uudistuva johtaminen         | Vahvistamme Kuopion työnantajavetovoimaa                                                                                                                                         | Hakijoita / avoin työpaikka<br><br>Työnantajan suositteluiden määrä |                                                                                                                               | Lukiokoulutuksen rekrytointi on toteutettu kaupungin Kuntarekryn kautta. Kelpoisia opettajia ja muuta henkilökuntaa on saatu hyvin.<br><br>Opettajavirkoihin hakijoiden määrä vaihtelee aineittain, mutta parhaimmillaan hakijoita on useita kymmeniä / paikka.                                                                            | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |
| 4.2. Uudistuva johtaminen         | Kehitämme laadukasta päätöksentekoa, johtamista sekä hyvää ilmapiiriä ja varmistamme toimivat rakenteet                                                                          | Toimielinten itsearviointien kehitys                                | Tehdään kaupunkitasoista yhteistyötä mm. johtamisen ja rakenteiden kehittämiseksi.                                            | Lukiokoulutuksen johtotiimi kokoontuu viikoittain.<br><br>Osallistutaan kaupungin esihenkilötilaisuuksiin ja mahdollisiin koulutuksiin.                                                                                                                                                                                                    | Etenee suunnitellusti / Valmis<br> |

| Strategialinkitys                    | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                               | Mittari                               | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Tila                                                                                                                        |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.2. Uudistuva johtaminen            | Tuemme esimiestyötä ja kehitämme esimiesten osaamista                           | Johtamisen arvioinnit                 | Esimiestyötä lukiokoulutuksessa tuetaan säännöllisillä kokoontumisilla, uusien rehtoreiden perehdyttämisellä ja mentoroinnilla, johtamiskoulutuksiin osallistumisen tukemisella sekä mahdollisuudella työkiertoon.                                                                                                                                                                                        | Lukiokoulutuksen johtotiimi kokoontuu viikoittain.<br><br>Osallistutaan kaupungin esihenkilötilaisuuksiin ja mahdollisiin koulutuksiin.<br><br>Järjestetty johtotiimille esihenkilövalmennusta.<br><br>Uusien rehtorien perehdyttämistä pitäisi kehittää.                                                                        | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br>   |
| 4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö | Varmistamme henkilöstön osaamisen ja urakehityksen                              | Koulutuspäivät / htv<br><br>Työkierto |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Opettajien täydennyskoulutusta on pyritty tukemaan. Kaupungin tasapainotustoimien vuoksi koulutuksista jouduttiin luopumaan vuoden 2024 loppupuoliskolla.<br><br>Erasmus+ akreditointihankkeen kautta kansainvälisyystoiminta on ollut vilkasta.<br><br>Rekrytoinneissa on pyritty huomioimaan sisäisten siirtojen mahdollisuus. | Etenee hitaasti / osittain<br><br>       |
| 4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö | Kehitämme henkilöstön koettua työhyvinvointia ja myönteistä työntekijäkokemusta | Työhyvinvointikysely                  | Yksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat päivitetään vuosittain. Järjestetään täydennyskoulutusta koulutussuunnitelman mukaisesti. Turvallisuussuunnitelmat ja riskienarvioinnit päivitetään vuosittain. Toteutetaan työhyvinvointipari-toimintaa. Henkilöstön osaamista kehitetään koulutuksen ja tutoroinnin/mentoroinnin avulla. Työyhteisöjen hyvinvoinnin johtamiseen käytetään QWL järjestelmää. | TYHY-pari toiminta kaikilla lukioilla.<br><br>Rehtoreiden tiimi ja koulusihteereiden tiimi kokoontuvat säännöllisesti.<br><br>Toteutettiin QWL-kyselyä yhteistyössä OAJ:n kanssa. Lopetettiin tasapainotussyistä.                                                                                                                | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br> |

| Strategialinkitys                    | Valtuustoon nähden sitova tavoite                                                                                                            | Mittari                                                                                  | Toimenpiteet                                                                                                                                                                                                           | Seuranta 31.12.                                                                                                                                                                                                                                                          | Tila                                                                                                                        |
|--------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.3. Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö | Kannustamme henkilöstöä oman työn ja työyhteisön kehittämiseen. Tuemme kokeilukulttuuria ja kehitämme osallisuuden rakenteita/foorumeita.    | Henkilöstön kehittämisaloitteiden määrä<br><br>Etätyötä tehneet henkilöt ja etätyöpäivät |                                                                                                                                                                                                                        | Henkilöstöä kannustetaan uusiin pedagogisiin ratkaisuihin ja tapoihin tehdä työtä sujuvammin.<br><br>Opettajia kuullaan ja toiveita pyritään huomioimaan lukuvuosisuunnittelussa.<br><br>Hallinnon (rehtorit ja koulusihteerit) mahdollistetaan osittain etätyöskentely. | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br>   |
| 4.4. Kestävä talous                  | Kehitämme toimintaa ja talouttamme siten, että tulorahoitus mahdollistaa toimivat palvelut ja tarvittavat investoinnit                       | Vuosikate % poistoista<br><br>Investointien tulorahoitus %<br><br>Lainamäärä € / asukas  |                                                                                                                                                                                                                        | Palveluiden tuottaminen mahdollisimman kustannustehokkaasti.<br><br>Yhteistyö toisten oppilaitosten kanssa.<br><br>Tilojen ulosvuokraaminen.                                                                                                                             | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br>   |
| 4.4. Kestävä talous                  | Mitoitamme palveluverkostomme asiakastarpeen ja talouden kestäkyvyn mukaistesti ja pidämme palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt kunnossa | Tilakustannukset % kokonaiskustannuksista                                                | Tarkastellaan vuoden 2024 aikaa Kuopion lukiokoulutuksen lukioverkostoa ja tehdään päätös millainen sen tulisi olla vuonna 2035. Käytetään apuna "koulu palveluna" konseptin selvitysraporttia Savilahden kampuksella. | Kuopion lukiotoimen toimenpidesuunnitelma 2024-2035.<br><br>Palveluverkostaselvitys.                                                                                                                                                                                     | Etenee suunnitellusti / Valmis<br><br> |

## Tunnusluvut

### Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

| Mittari                                                         | TP 2022 | TP 2023 | Tavoite 2024 | 30.9.2024 | TP 2024 |
|-----------------------------------------------------------------|---------|---------|--------------|-----------|---------|
| Valtionosuuteen oikeuttava painotettu opiskelijamäärä           | 2 536   | 2 596   | 2 540        | 2 591     | 2 591   |
| Kahden tutkinnon koulutuksen opiskelijamäärä                    | 210     | 279     | 300          | 350       | 350     |
| Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen hakevien määrä (%)   | 68      | 68      | 62           | 78        | 78      |
| Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen päässeiden määrä (%) | 50      | 50      | 52           | 68        | 68      |
| Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittaneista (%)               | 20      | 22      | 24           | 22        | 22      |
| Ensisijaisten hakijoiden määrä / lukion aloituspaikat (%)       | 100     | 100     | 105          | 100       | 100     |
| Päivälukion kaikkien kurssien lukumäärä (kpl)                   | 3 234   | 3 248   | 3 200        | 2 391     | 2 391   |
| Bruttokustannus € / opiskelija, kaikki vuosikurssit             | 7 995   | 9 439   | 9 570        | 7 238     | 9 778   |
| Lukioiden tilojen määrä (m <sup>2</sup> )                       | 24 257  | 25 423  | 25 424       | 23 105    | 23 105  |
| Tilojen määrä (m <sup>2</sup> / opiskelija)                     | 10      | 10      | 10           | 9         | 9       |

## Selonteko vuoden 2024 palvelualueen sisäisen valvonnan järjestämisestä

### Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta

| Hallinto- ja johtamiskulttuuri                                                                                                       | Kyllä | Ei | Lisäselvitys                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Toimialueen rakenne, toimivalta ja vastuu on määritelty asianmukaisesti.                                                             | X     |    | Kaupungin hallintosääntö ja palvelualueen toimintasääntö päivitetty 2024.                                                                                        |
| Toimintaa ohjaavat säännöt, määräykset, ohjeet ja päätökset ovat ajan tasalla.                                                       | X     |    | Kaupungin hallintosääntö ja palvelualueen toimintasääntö päivitetty 2024.                                                                                        |
| Henkilöstö tuntee nämä vaatimukset.                                                                                                  | X     |    | Tiedotettu asiakkuusjohtajia, päälliköitä ja henkilöstöä.                                                                                                        |
| Ilmapiiri kannustaa keskusteluun sekä kehittämis- ja epäkohtien esille tuomiseen.                                                    | X     |    | Keskustelut ja kuulemiset toteutuvat pääsääntöisesti em. tilanteissa. Kaikissa palveluissa ei toteudu.                                                           |
| Henkilöstön työnkuvat on määritelty ja dokumentoitu.                                                                                 |       | X  | Vaatii jatkuvaa seurantaa ja tarkistusta. Päälliköiden ja asiakkuusjohtajien tehtäväkuvien laatiminen on edelleen kesken. Johtamisjärjestelmä                    |
| Tärkeille työtehtäville on määritelty varahenkilömenettely, jolloin tehtävät tulevat hoidettua poissaolotapauksissa.                 |       | X  | Haltuun-hanketta ei ole saatu vielä valmiiksi. Avainhenkilöiden sijaistuksen määrittely on vielä kesken.                                                         |
| Henkilöstön rekrytointiin, perehdytykseen, palkkaukseen ja kehittämiseen on olemassa politiikka, jonka mukaan käytännössä toimitaan. |       | X  | Ohjeet ovat kaupunkitasoiset. Tehtäviin perehdyttämisessä on eroja, ja kehitettävää on myös ohjeiden noudattamisessa. Mentoroinnin kehittäminen ja käyttöönotto. |
| Työhyvinvoinnista huolehditaan.                                                                                                      | X     |    | Puheeksiottojen ja Aino-ohjelman mukaiset keskustelut ovat nopeutuneet aiemmasta. Tällä hetkellä on huolta työssäjaksamisessa.                                   |
| Työturvallisuudesta huolehditaan.                                                                                                    | X     |    | Toimitaan kaupunkitasoisten ohjeiden mukaisesti ja tätä seurataan työsuojelutoimikunnissa.                                                                       |



| <b>Riskienhallinnan järjestäminen</b>                                                                         | <b>Kyllä</b> | <b>Ei</b> | <b>Lisäselvitys</b>                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Organisaatio on määritellyt strategiset ja operatiiviset tavoitteensa riittävällä selkeydellä.                | X            |           | Valtuustotasoiset strategiset ja operatiiviset tavoitteet. Kaupunkistrategian tavoitteiden määrittely palveluissa kaipaa selkiyttämistä, esim. palveluverkkoselvitys.                               |
| Riskienkartoitus ja analysointi on tehty ja se on ajan tasalla.                                               | X            |           | Avainprosessien osalta riskienkartoitusta ja analysointia kehitetään edelleen.                                                                                                                      |
| Merkittävimmille riskeille on laadittu riskienhallintatoimenpiteet ja päätetty vastuuhenkilöt.                | X            |           | Avainprosessien osalta merkittävimmät riskit on tunnistettu ja toimenpiteitä riskienhallintaan kehitetään.                                                                                          |
| Riskienhallinnan raportointi on säännöllistä.                                                                 | X            |           | Raportointi ohjeistuksen mukaisesti ja se käydään läpi johtotiimeissä ja johtoryhmissä.                                                                                                             |
| <b>Valvontatoimenpiteet</b>                                                                                   | <b>Kyllä</b> | <b>Ei</b> | <b>Lisäselvitys</b>                                                                                                                                                                                 |
| Palvelualueen avainprosessit on tunnistettu ja kuvattu.                                                       | X            |           | Kaupungin hallintosääntö ja palvelualueen toimintasääntö päivitetty 2024.                                                                                                                           |
| Avainprosesseihin liittyvät riskit on tunnistettu ja niille on luotu hallintakeinot.                          | X            |           | Osittain kunnossa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden jalkautus ja erityisesti tunnistettujen riskien hallintatoimenpiteiden seuranta avain- ja palveluprosessitasoilla järjestettävä. |
| Tavoitteiden ja talouden seuranta sekä arviointi on järjestelmällistä ja luotettavaa.                         | X            |           | Monet- ja HR tietojärjestelmät, mittarikortit, osavuosikatsaukset. HR-tietojärjestelmässä on ollut ongelmia luotettavan mittaritiedon saamisessa.                                                   |
| Havaittuihin poikkeamiin reagoidaan ja korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytään riittävän ajan kuluessa.          | X            |           | Esim. reklamaatiot ja valitukset käsitellään hallintolain mukaisesti.                                                                                                                               |
| Hyväksymismenettely (ostolaskut, laskutus, palkat, jne.) on olemassa, ajantasainen ja toimii asianmukaisesti. | X            |           | Kaupungin talousohje määrittelee hyväksymismenettelyn. Menettelytavan ohjeistus avainprosesseissa. Sijaisketjuissa kehittämisen varaa.                                                              |

|                                                                                                                                                                         |              |           |                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Työtehtävät on eriytetty asianmukaisesti.                                                                                                                               | X            |           | Toimitaan toimintasäännön mukaan. Tehtäväkuvien laatiminen ja päivittäminen on jatkuva toimintaprosessi.                               |
| Tietojärjestelmissä on työtehtävien mukaiset käyttöoikeudet.                                                                                                            | X            |           | Esihenkilöt myöntävät käyttöoikeuksia työtehtävien ja tarpeiden mukaan.                                                                |
| Organisaatiolla on käytössään menetelmät ulkoistamiensa palveluiden sisäisen valvonnan asianmukaisuuden varmistamiseksi.                                                | X            |           | Omistajaohjaus päättää ko. palveluista. Palvelualueilla järjestetään sopimuskatselmuksia vuosittain.                                   |
| <b>Viestintä ja raportointi</b>                                                                                                                                         | <b>Kyllä</b> | <b>Ei</b> | <b>Lisäselvitys</b>                                                                                                                    |
| Toimialueen toiminnasta ja taloudesta on käytettävissä oikeat ja riittävät tiedot.                                                                                      | X            |           | Kaupunkitasoiset järjestelmät, joita kehitetään jatkuvasti.                                                                            |
| Toiminnasta ja taloudesta viestitään säännöllisesti ja riittävässä laajuudessa.                                                                                         | X            |           | Kuukausiraportointi, osavuositarkastukset ja tilinpäätös.                                                                              |
| Organisaatio jakaa asianmukaisesti tietoa ulkoisille kumppaneilleen ja muille sidosryhmille.                                                                            | X            |           | Kumppaneiden ja muiden sidosryhmien kanssa käytävät neuvottelut ja palaverit ovat säännöllisiä ja tarkoituksenmukaisia.                |
| Poikkeustilanteiden tiedotukselle on luotu nopeat ja selkeät viestintämenettelyt.                                                                                       | X            |           | Valmius- ja kriisiviestintäohjeet löytyvät ja ohjeistusta päivitetään. Palvelualueitasoinen ohjeistus ja organisointi on valmisteilla. |
| Organisaatiossa on olemassa kanavat/toimintamallit, joiden kautta henkilöstö voi luottamuksellisesti ilmoittaa epäillyistä virheistä ja väärinkäytöksistä.              | X            |           | Kaupunkitasoinen järjestelmä ilmoittaa epäkohdista. Henkilöstö voi raportoida järjestelmän kautta.                                     |
| Organisaation tuottamaa ja käyttämää informaatiota ja dokumentteja säilytetään asianmukaisen ajanjakson ajan. Kun niitä ei enää tarvita, ne hävitetään asianmukaisesti. | X            |           | Kaupunkitasoisia ohjeita noudatetaan.                                                                                                  |
| <b>Seurantatoimenpiteet</b>                                                                                                                                             | <b>Kyllä</b> | <b>Ei</b> | <b>Lisäselvitys</b>                                                                                                                    |
| Organisaation johto ja esimiehet valvovat ja arvioivat toimintaohjeiden noudattamista jatkuvasti.                                                                       | X            |           | Valvonta tapahtuu osana operatiivista johtamistyötä. Tämä edellyttää jatkuvaa kehittämistä.                                            |
| Sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen, riskienhallinnan, laillisuusvalvonnan ym. havainnot käsitellään ja niiden perusteella ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin.        | X            |           | Toimielimet: Johtoryhmät, johtotiimit ja lautakunnat.                                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|
| Sisäisen valvonnan tilaa ja kehittämistarpeita arvioidaan säännöllisesti.                                                                                                                                                                                           | X                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Toimielimet: Johtoryhmät, johtotiimit ja lautakunnat. |
| Erilliskysymykset                                                                                                                                                                                                                                                   | Lisäselvitys                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                       |
| Millaisia merkittäviä puutteita, epäkohtia, tms. sisäisessä valvonnassa on havaittu kuluneella tilikaudella?                                                                                                                                                        | Sisäinen valvonta on muutoksessa. Avainhenkilöt organisaatiossa ovat vaihtuneet/ vaihtumassa.                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                       |
| Miten sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on tarkoitus kehittää?                                                                                                                                                                                                 | Palvelualueen sisäistä tarkastusta on lisätty yhdessä kaupungin sisäisen tarkastuksen kanssa.                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                       |
| Selvitys siitä, millaisia kehittämistoimenpiteitä on toteutettu sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan tilikauden aikana.                                                                                                                                        | Palvelualueiden omia ohjeita päivitetään säännöllisesti.                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                       |
| Arvio merkittävimmistä riskeistä, epävarmuustekijöistä ja muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä.                                                                                                                                                  | Suuri henkilöstövaihtuvuus/perehdyttäminen ja uuden henkilöstön rekrytointi on haasteellista, koska tietyillä aloilla (opetus, varhaiskasvatus) on vaikeaa saada päteviä työntekijöitä. Asiakkaiden vaatimusten ja rajattoman toiminnan yleistyessä palvelualueella on tarve sisäisen valvonnan ja sen ymmärryksen sekä lakimiestuen lisäämiseen. |                                                       |
| Lisäselvityksessä kerrotaan mm. mahdolliset puutteet ja epäkohdat, joita sisäisessä valvonnassa on havaittu tilikauden aikana. Samalla kuvataan, mitä kehittämistoimenpiteitä on tehty ja mitä aiotaan tehdä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                       |

Eniten parantamista ja kehittämistä vaativat seuraavat asiat, jotka huomioidaan v. 2025 sisäisen valvonnan suunnitelmassa ja jotka jatkuvat vuodesta 2024 vuodelle 2025:

- 1) Työelämän muutosten hallinta: etätyöskentely ja sen johtaminen, monipaikkatyöskentely ja uudenlaiset työympäristöt, työhyvinvointi, sairauspoissaolot, henkilöstön vaihtuvuus.
- 2) Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen käyttöönotto ja henkilöstön koulutus osaamisen vahvistamiseksi.

## HTV- ja sairauspoissaoloseuranta kasvun ja oppimisen palvelualueella

| HTV määrät<br>KASVUN JA OPPIMISEN<br>PALVELUALUE | TP<br>2022<br>htv | TP<br>2023<br>htv | TP<br>2024<br>htv | Muutos<br>2023 / 2024<br>htv | Muutos<br>2023 / 2024<br>% |
|--------------------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|------------------------------|----------------------------|
| Varhaiskasvatuspalvelut                          | 1168,1            | 1 262,1           | 1 250,7           | -11,4                        | -0,9 %                     |
| Perusopetus- ja nuorisopalvelut                  | 1097,5            | 1 145,4           | 1 146,5           | 1,1                          | 0,1 %                      |
| Nuorisopalvelut                                  | 49,2              | 50,8              | 50,9              | 0,1                          | 0,2 %                      |
| Lukiopalvelut ja toisen asteen yhteistyö         | 170,3             | 186,4             | 193,7             | 7,3                          | 3,9 %                      |
| Johdon tukipalvelut                              | 15,0              | 9,8               | 8,0               | -1,8                         | -18,4 %                    |
| <b>Palvelualue yhteensä</b>                      | <b>2500,1</b>     | <b>2 654,5</b>    | <b>2 649,8</b>    | <b>-4,7</b>                  | <b>-0,2 %</b>              |

Kasvun ja oppimisen palvelualueen henkilötöyvuosimäärä väheni vuonna 2024 4,7 henkilötöyvuodella.

Varhaiskasvatuksessa vähennystä tuli avustajien määrän vähentymisellä. Hanketoiminnan kasvu ja TUVA toiminnan kasvu lisäsivät henkilöstömäärää lukiopalveluissa.

Vuoden 2024 syksyllä kaupungissa käytiin yhteistoimintalain neuvottelut talouden tasapainottamiseksi. Henkilöstön irtisanomisilta vältyttiin, mutta palvelualueille asetettiin tuotannollisia ja taloudellisia tavoitteita.

| Sairauspoissaolot<br>KASVUN JA OPPIMISEN<br>PALVELUALUE | TP<br>2022<br>htv | TP<br>2023<br>htv | TP<br>2024<br>htv | Muutos<br>2023 / 2024<br>htv | Muutos<br>2023 / 2024<br>% |
|---------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|------------------------------|----------------------------|
| Varhaiskasvatuspalvelut                                 | 27,3              | 23,8              | 23,1              | -0,7                         | -2,9 %                     |
| Perusopetus- ja nuorisopalvelut                         | 16,5              | 15,2              | 14,0              | -1,2                         | -7,9 %                     |
| Nuorisopalvelut                                         | 21,2              | 22,7              | 15,3              | -7,4                         | -32,6 %                    |
| Lukiopalvelut ja toisen asteen yhteistyö                | 9,2               | 11,6              | 8,4               | -3,2                         | -27,6 %                    |
| Johdon tukipalvelut                                     | 3,9               | 8,6               | 1,4               | -7,2                         | -83,7 %                    |
| <b>Palvelualue yhteensä</b>                             | <b>21,0</b>       | <b>19,1</b>       | <b>17,9</b>       | <b>-1,2</b>                  | <b>-6,3 %</b>              |

Kasvun ja oppimisen palvelualueella sairauspoissaolojen määrä on laskenut kahtena vuotena peräkkäin.

# Käyttötalousosan toteutuminen

| KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN         |                    |              | TA-2024      |              | Erutus     | Toteuma %   | Muutos %    | Muutos %    |             |
|---------------------------------------|--------------------|--------------|--------------|--------------|------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| TILINPÄÄTÖS 2024                      |                    |              | TP 2023      | + tamut      | TP 2024    | TA24 / TP24 | Lask.=100 % | TA24 / TP24 | TP23 / TP24 |
| VARHAIS-KASVATUS-PALVELUT             | Toimintatuotot     | 5 296 288    | 4 105 000    | 5 015 536    | 910 536    | 122,2 %     | 22,2 %      | -5,3 %      |             |
|                                       | Henkilöstökulut    | -54 165 043  | -54 769 400  | -54 418 805  | 350 595    | 99,4 %      | -0,6 %      | 0,5 %       |             |
|                                       | Vuokrat            | -16 391 216  | -17 358 000  | -16 795 598  | 562 402    | 96,8 %      | -3,2 %      | 2,5 %       |             |
|                                       | Muut kulut         | -29 773 173  | -29 379 000  | -30 594 988  | -1 215 988 | 104,1 %     | 4,1 %       | 2,8 %       |             |
|                                       | Toimintakulut yht. | -100 329 432 | -101 506 400 | -101 809 391 | -302 991   | 100,3 %     | 0,3 %       | 1,5 %       |             |
|                                       | Toimintakate       | -95 033 144  | -97 401 400  | -96 793 855  | 607 545    | 99,4 %      | -0,6 %      | 1,9 %       |             |
| PERUSOPETUS-PALVELUT                  | Toimintatuotot     | 6 167 364    | 6 299 000    | 6 225 764    | -73 236    | 98,8 %      | -1,2 %      | 0,9 %       |             |
|                                       | Henkilöstökulut    | -68 947 478  | -70 849 400  | -69 925 934  | 923 466    | 98,7 %      | -1,3 %      | 1,4 %       |             |
|                                       | Vuokrat            | -33 782 266  | -34 973 000  | -35 092 984  | -119 984   | 100,3 %     | 0,3 %       | 3,9 %       |             |
|                                       | Muut kulut         | -22 796 937  | -24 174 000  | -23 810 146  | 363 854    | 98,5 %      | -1,5 %      | 4,4 %       |             |
|                                       | Toimintakulut yht. | -125 526 681 | -129 996 400 | -128 829 065 | 1 167 335  | 99,1 %      | -0,9 %      | 2,6 %       |             |
|                                       | Toimintakate       | -119 359 317 | -123 697 400 | -122 603 300 | 1 094 100  | 99,1 %      | -0,9 %      | 2,7 %       |             |
| NUORISO-PALVELUT                      | Toimintatuotot     | 427 538      | 376 000      | 506 695      | 130 695    | 134,8 %     | 34,8 %      | 18,5 %      |             |
|                                       | Henkilöstökulut    | -2 230 405   | -2 305 900   | -2 346 456   | -40 556    | 101,8 %     | 1,8 %       | 5,2 %       |             |
|                                       | Vuokrat            | -1 891 904   | -1 818 000   | -2 039 851   | -221 851   | 112,2 %     | 12,2 %      | 7,8 %       |             |
|                                       | Muut kulut         | -541 393     | -539 000     | -483 037     | 55 963     | 89,6 %      | -10,4 %     | -10,8 %     |             |
|                                       | Toimintakulut yht. | -4 663 702   | -4 662 900   | -4 869 345   | -206 445   | 104,4 %     | 4,4 %       | 4,4 %       |             |
|                                       | Toimintakate       | -4 236 164   | -4 286 900   | -4 362 649   | -75 749    | 101,8 %     | 1,8 %       | 3,0 %       |             |
| LUKIO-KOULUTUS                        | Toimintatuotot     | 1 598 988    | 929 000      | 1 529 734    | 600 734    | 164,7 %     | 64,7 %      | -4,3 %      |             |
|                                       | Henkilöstökulut    | -14 464 146  | -14 427 200  | -15 189 730  | -762 530   | 105,3 %     | 5,3 %       | 5,0 %       |             |
|                                       | Vuokrat            | -6 042 191   | -6 142 000   | -6 191 303   | -49 303    | 100,8 %     | 0,8 %       | 2,5 %       |             |
|                                       | Muut kulut         | -3 998 404   | -3 788 000   | -3 952 846   | -164 846   | 104,4 %     | 4,4 %       | -1,1 %      |             |
|                                       | Toimintakulut yht. | -24 504 741  | -24 357 200  | -25 333 879  | -976 679   | 104,0 %     | 4,0 %       | 3,4 %       |             |
|                                       | Toimintakate       | -22 905 753  | -23 428 200  | -23 804 145  | -375 945   | 101,6 %     | 1,6 %       | 3,9 %       |             |
| TOISEN ASTEEN YHTEISTYÖ               | Toimintatuotot     | 1 031 395    | 414 000      | 979 431      | 565 431    | 236,6 %     | 136,6 %     | -5,0 %      |             |
|                                       | Henkilöstökulut    | -342 176     | -181 800     | -433 434     | -251 634   | 238,4 %     | 138,4 %     | 26,7 %      |             |
|                                       | Vuokrat            | -7 279       | 0            | -5 414       | -5 414     | -           | -           | -25,6 %     |             |
|                                       | Muut kulut         | -714 657     | -246 000     | -469 449     | -223 449   | 190,8 %     | 90,8 %      | -34,3 %     |             |
|                                       | Toimintakulut yht. | -1 064 112   | -427 800     | -908 297     | -480 497   | 212,3 %     | 112,3 %     | -14,6 %     |             |
|                                       | Toimintakate       | -32 717      | -13 800      | 71 134       | 84 934     | -515,5 %    | -615,5 %    | -317,4 %    |             |
| TUKIPALVELUT                          | Toimintatuotot     | 2 253        | 2 000        | 26 504       | 24 504     | 1325,2 %    | 1225,2 %    | 1076,4 %    |             |
|                                       | Henkilöstökulut    | -555 564     | -483 800     | -505 373     | -21 573    | 104,5 %     | 4,5 %       | -9,0 %      |             |
|                                       | Vuokrat            | -182 640     | -178 700     | -181 311     | -2 611     | 101,5 %     | 1,5 %       | -0,7 %      |             |
|                                       | Muut kulut         | -134 889     | -66 000      | -75 679      | -9 679     | 114,7 %     | 14,7 %      | -43,9 %     |             |
|                                       | Toimintakulut yht. | -873 093     | -728 500     | -762 363     | -33 863    | 104,6 %     | 4,6 %       | -12,7 %     |             |
|                                       | Toimintakate       | -870 840     | -726 500     | -735 858     | -9 358     | 101,3 %     | 1,3 %       | -15,5 %     |             |
| KASVUN JA OPPIMISEN PALVELU-ALUE YHT. | TOIMINTATUOTOT     | 14 523 827   | 12 125 000   | 14 283 665   | 2 158 664  | 117,8 %     | 17,8 %      | -1,7 %      |             |
|                                       | Henkilöstökulut    | -140 704 813 | -143 017 500 | -142 819 734 | 197 767    | 99,9 %      | -0,1 %      | 1,5 %       |             |
|                                       | Vuokrat            | -58 297 496  | -60 469 700  | -60 306 461  | 163 239    | 99,7 %      | -0,3 %      | 3,4 %       |             |
|                                       | Muut kulut         | -57 959 453  | -58 192 000  | -59 386 144  | -1 194 144 | 102,1 %     | 2,1 %       | 2,5 %       |             |
|                                       | TOIMINTAKULUT      | -256 961 762 | -261 679 200 | -262 512 338 | -833 138   | 100,3 %     | 0,3 %       | 2,2 %       |             |
|                                       | TOIMINTAKATE       | -242 437 936 | -249 554 200 | -248 228 673 | 1 325 526  | 99,5 %      | -0,5 %      | 2,4 %       |             |

## Koulukohtaiset kustannukset 2024 euroa/ oppilas

**Maaninkajärven koulu 257 opp**  
Kustannukset 11 314 €/opp  
ilman vuokria 8 706 €/opp

**Nilsin lukio 89 opp**  
Kustannukset 13 063 €/opp  
ilman vuokria 9 678 €/opp

**Palonurmen koulu 35 opp**  
Kustannukset 15 425 €/opp  
ilman vuokria 12 091 €/opp

**Nilsin yhtenäiskoulu 408 opp**  
Kustannukset 10 464 €/opp  
ilman vuokria 7 568 €/opp

**Pajulahden koulu 71 opp**  
Kustannukset 12 660 €/opp  
ilman vuokria 8 845 €/opp

**Juankosken koulu 117 opp**  
Kustannukset 15 182 €/opp  
ilman vuokria 10 428 €/opp

**Pulkonkosken koulu 31 opp**  
Kustannukset 18 862 €/opp  
ilman vuokria 13 542 €/opp

**Juankosken lukio 42 opp**  
Kustannukset 17 061 €/opp  
ilman vuokria 11 445 €/opp

**Käärnelahden koulu 78 opp**  
Kustannukset 12 126 €/opp  
ilman vuokria 5 829 €/opp

**Muuruveden koulu 55 opp**  
Kustannukset 13 283 €/opp  
ilman vuokria 9 915 €/opp

**Juantehtaan koulu 126 opp**  
Kustannukset 12 918 €/opp  
ilman vuokria 9 528 €/opp

**Von Wrightin koulu 200 opp**  
Kustannukset 10 654 €/opp  
ilman vuokria 6 822 €/opp

**Riistaveden yhtenäiskoulu 269 opp**  
Kustannukset 13 237 €/opp  
ilman vuokria 8 161 €/opp

**Pihkainmäen koulu 126 opp**  
Kustannukset 10 478 €/opp  
ilman vuokria 7 345 €/opp

**Karttulan kissakuusenkoulu 214 opp**  
Kustannukset 15 194 €/opp  
ilman vuokria 9 298 €/opp

**Vehmersalmen koulu 134 opp**  
Kustannukset 15 094 €/opp  
ilman vuokria 9 976 €/opp

**Kurkimäen koulu 123 opp**  
Kustannukset 9 874 €/opp  
ilman vuokria 6 146 €/opp

**Vehmasmäen koulu 129 opp**  
Kustannukset 9 546 €/opp  
ilman vuokria 6 696 €/opp

0 10 20 km

Koulukohtainen menojen keskihinta (ei sisällä hallinnon kustannuksia) on 10 023 €/opp

(ilman vuokria 6 916 €/opp)

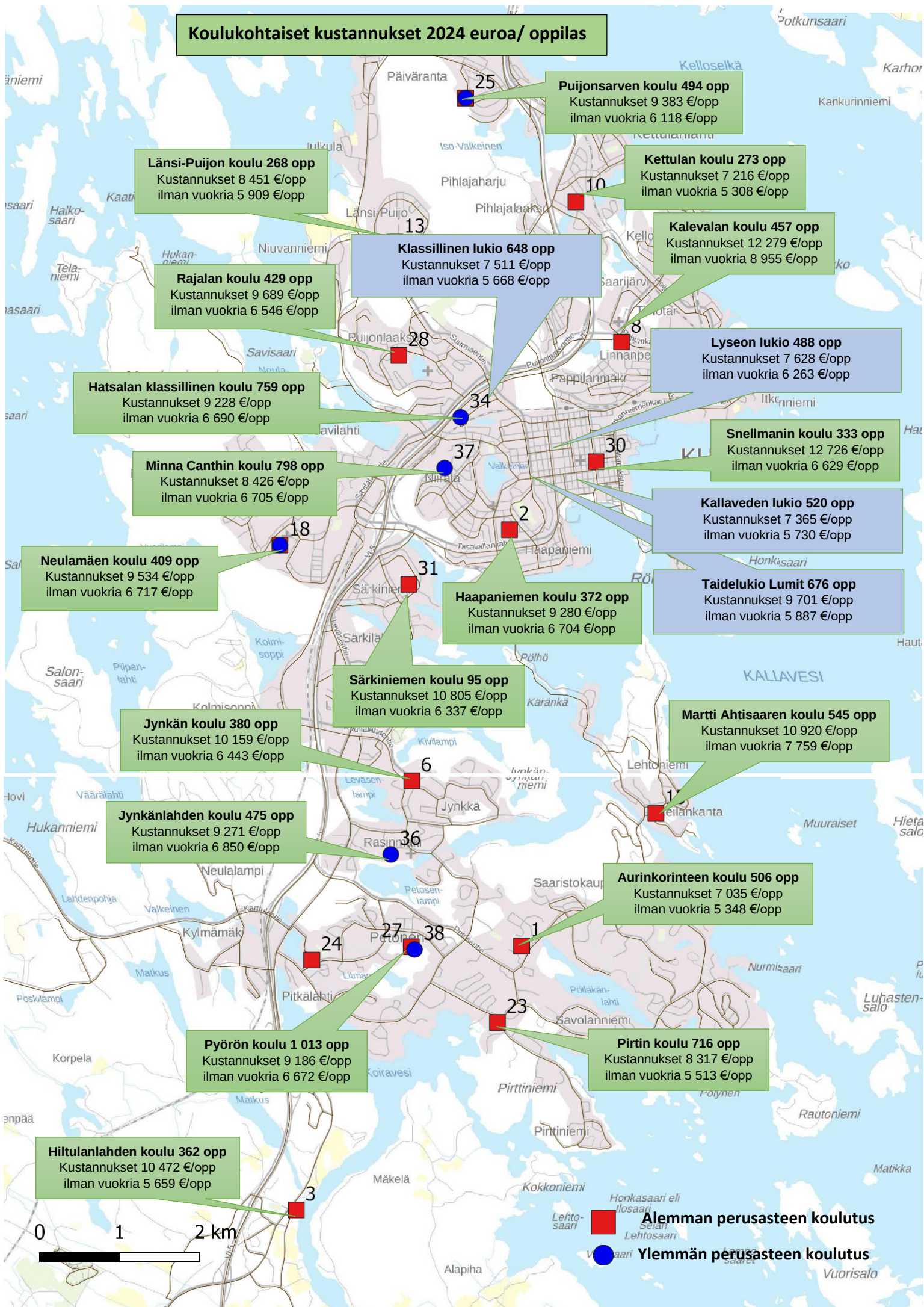
Kaupunkialueen keskihinta (pl. Alava sairaalakoulu ja Paloaho) on 9 420 €/opp (ilman vuokria 6 544 €/opp)

Maaseutualueen menojen keskihinta on 12 227 €/oppilas (ilman vuokria 8 281 €/opp)

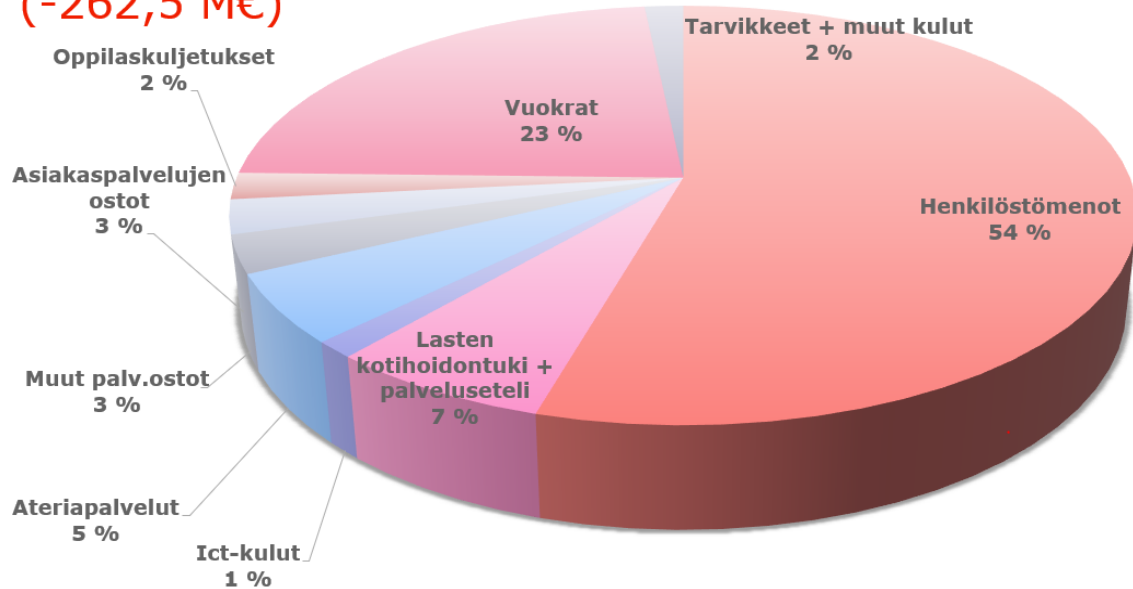
Oppilasmäärät ovat vuoden 2024 keskiarvoja (20.9.2023 ja 20.9.2024 viralliset oppilasmäärät).



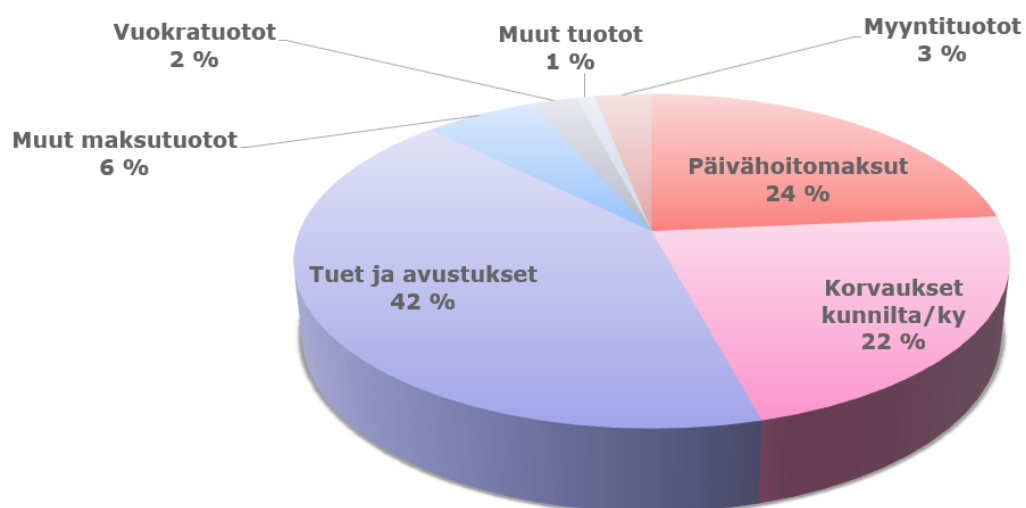
# Koulukohtaiset kustannukset 2024 euroa/ oppilas



## Kasvun ja oppimisen palvelualueen menorakenne 2024 (-262,5 M€)

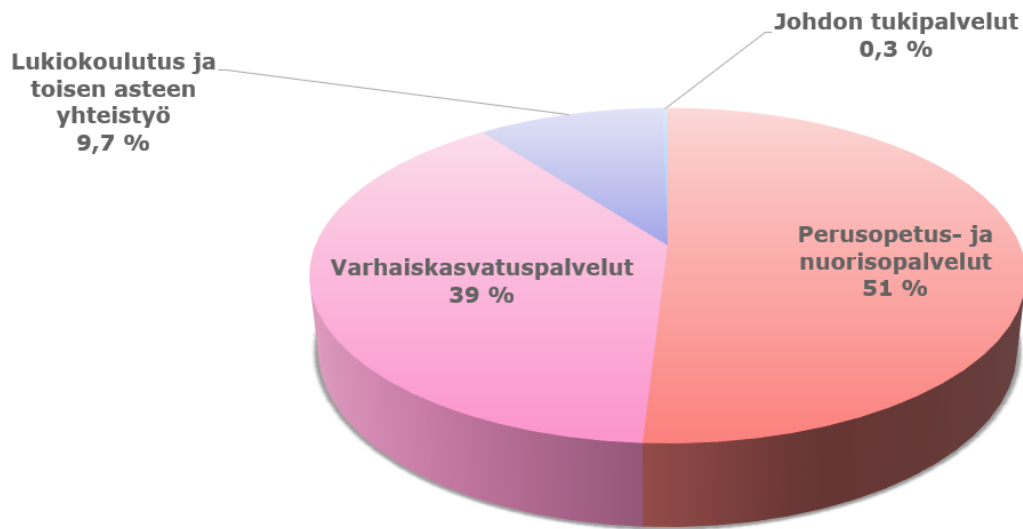


## Kasvun ja oppimisen palvelualueen tulorakenne 2024 (14,3 M€)

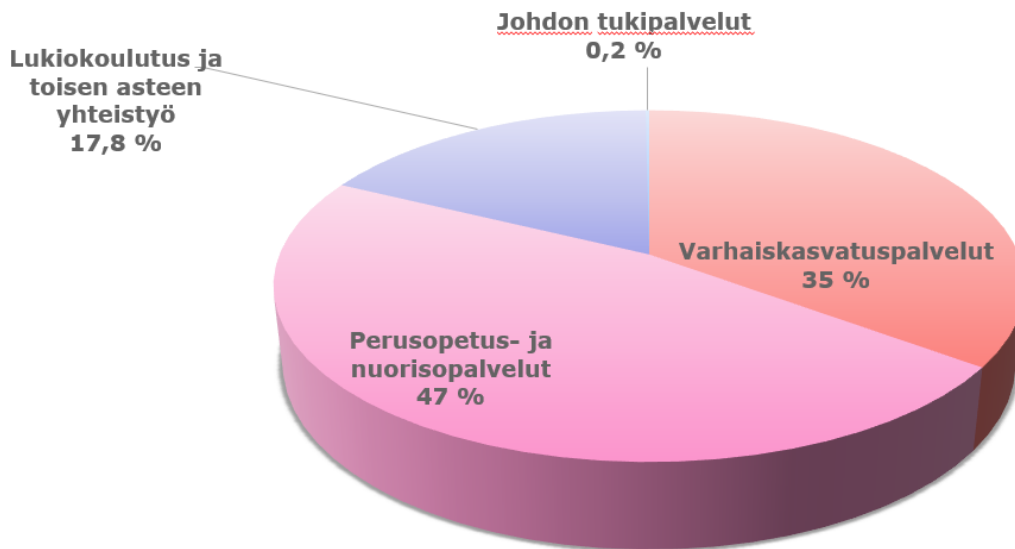




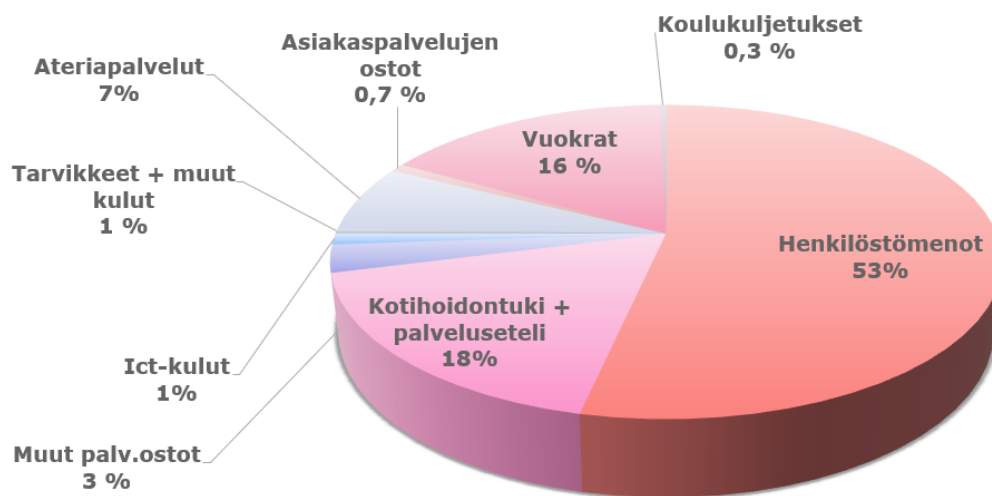
## Vastuualueiden toteutumat / menot 2024 (-262,5 M€)



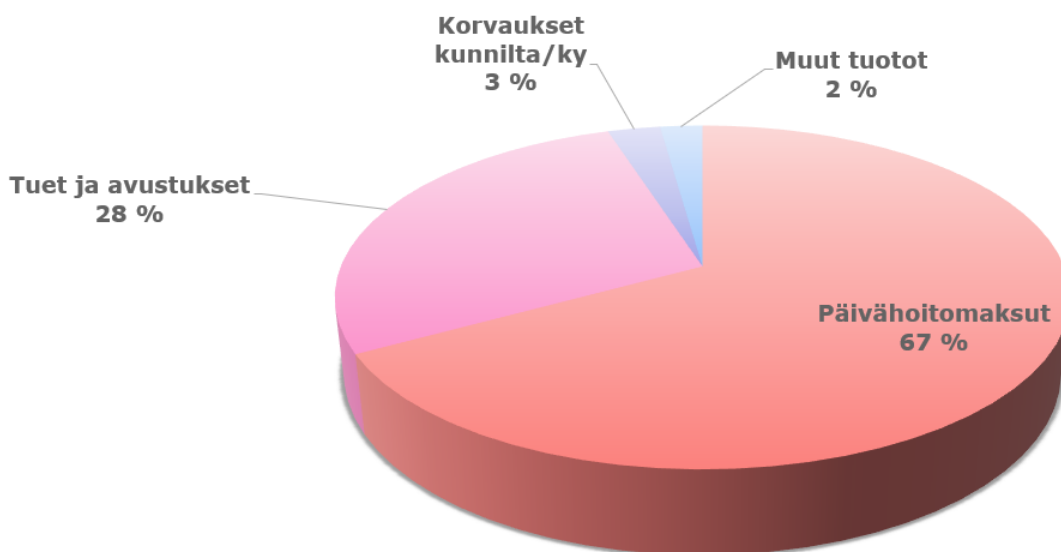
## Vastuualueiden toteutumat / tulot 2024 (14,3 M€)



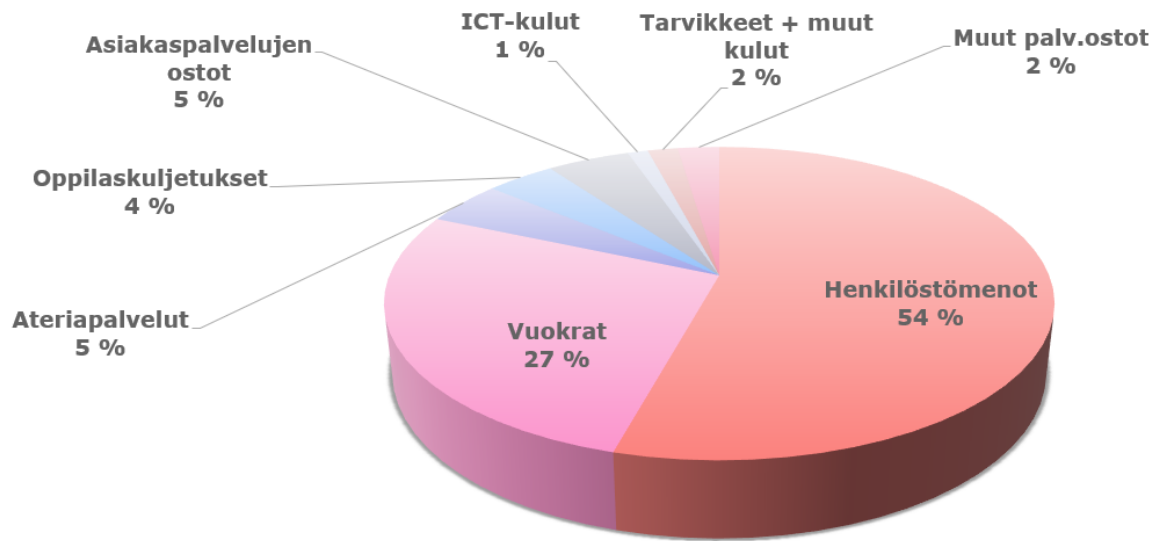
## Varhaiskasvatuspalvelujen menorakenne 2024 (-101,8 M€)



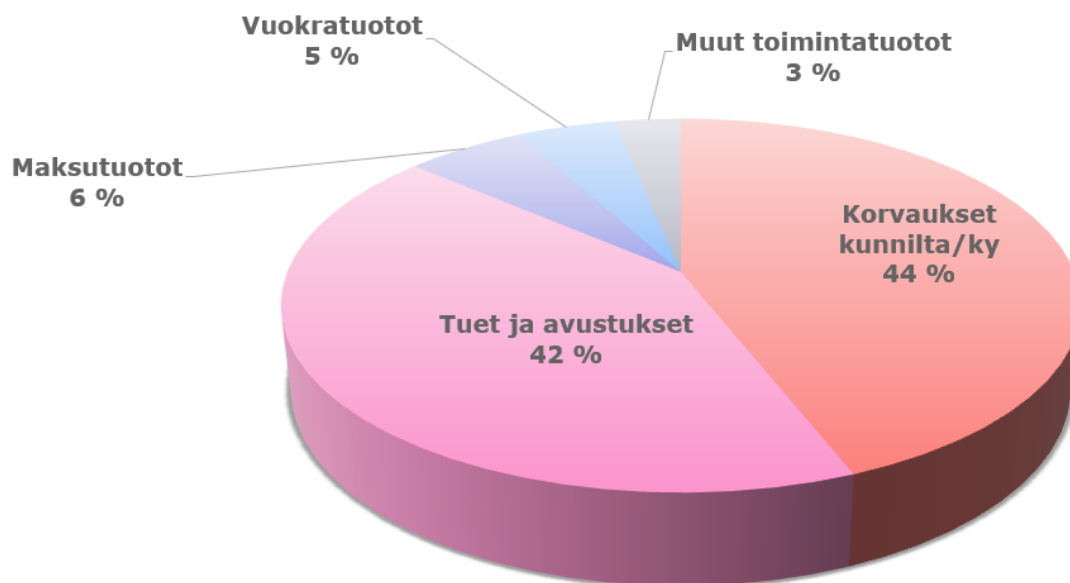
## Varhaiskasvatuspalvelujen tulorakenne 2024 (5,0 €)



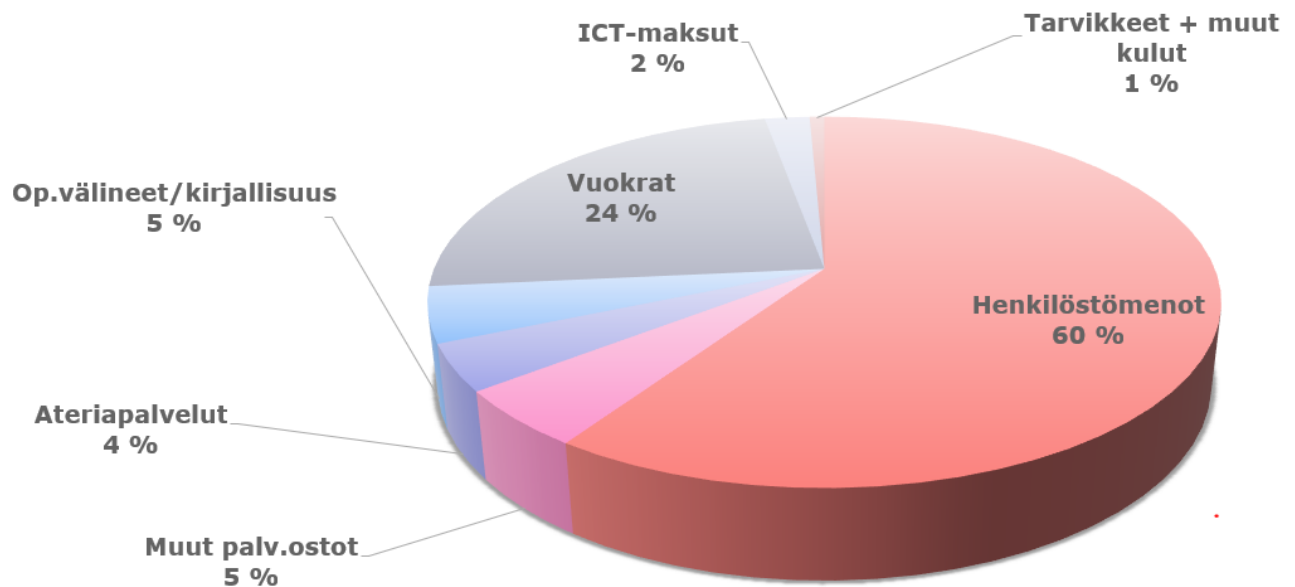
## Perusopetuspalvelujen menorakenne 2024 (-128,8 M€)



## Perusopetuspalvelujen tulorakenne 2024 (6,2 M€)



## Lukiopalvelujen menorakenne 2024 ( -26,2 M€)



## Lukiopalvelujen tulorakenne 2024 (2,5 M€)

